

ingediend op **2062** (2023-2024) – Nr. 1
27 februari 2024 (2023-2024)

Ontwerp van decreet

over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten
Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht,
de wijziging van de grens tussen de provincies
Antwerpen en Oost-Vlaanderen
en tot wijziging van de bijlage
bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet
van 8 juli 2011, wat betreft de opheffing
van de samen te voegen gemeenten
en het invoegen van de nieuwe gemeente



**Vlaams
Parlement**

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Bijlagen bij de memorie van toelichting:	
– Bijlage 1: Besluit van de provincieraad van Oost-Vlaanderen	15
– Bijlage 2: Besluit van de provincieraad van Antwerpen	27
Voorontwerp van decreet.....	41
Advies van de Raad van State	47
Ontwerp van decreet.....	55

ONTWERP VAN DECREET over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, de wijziging van de grens tussen de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen en tot wijziging van de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, wat betreft de opheffing van de samen te voegen gemeenten en het invoegen van de nieuwe gemeente

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet behandelt de vrijwillige samenvoeging op 1 januari 2025 van de samen te voegen gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht tot een nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. De Vlaamse Regering ondersteunt schaalvergroting. Dit blijkt uit de volgende passage uit het Vlaams Regeerakkoord 2019 – 2024:

"Door het ondersteunen van schaalvergroting, creëren we sterke en bestuurskrachtige lokale besturen. Deze schaalvergroting gebeurt op vrijwillige basis. Lokale besturen kunnen vrij kiezen of en met wie ze wensen te fusioneren. De lokale besturen leggen de voorstellen tot fusie voor aan de Vlaamse regering die al of niet een decretaal initiatief kan nemen.

De Vlaamse regering werkt een financieel ondersteuningspakket uit voor fusieoperaties die een bepaalde minimale schaalgrootte bereiken en ingaan vanaf de nieuwe lokale bestuursperiode in 2024. Deze financiële ondersteuning (schuldovername) wordt gedifferentieerd naargelang de bereikte schaalgrootte. Naast de schuldovername zal er ook een garantieregeling voor het gemeentefonds van toepassing zijn waardoor de nieuwe fusiegemeente nooit minder ontvangen dan de som van de afzonderlijke lokale besturen."

2. Deze passage werd hernomen in de beleidsnota Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid 2019-2024 (p. 11-12).

3. Het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur bevat de procedure om tot een vrijwillige samenvoeging van gemeenten te kunnen overgaan. Dat decreet bevat verder ook de toepasselijke principes, de randvoorwaarden en de gevolgen die gepaard gaan met een vrijwillige samenvoeging van gemeenten.

4. Aangezien het gaat om een vrijwillige samenvoeging van gemeenten, zijn het de gemeenteraden die hun intentie en voorstel tot samenvoeging aan de Vlaamse Regering kenbaar maken. Op haar beurt kan de Vlaamse Regering het voorstel tot samenvoeging als ontwerp van samenvoegingsdecreet bij het Vlaams Parlement indienen. Volgens artikel 6, §1, VIII, 2°, BWHI behoort de wijziging van gemeentegrenzen immers tot de bevoegdheid van het Vlaams Gewest.

5. De gemeenteraden van Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht hebben bij besluiten van respectievelijk 24, 25 en 27 oktober 2022 op eigen initiatief de

principiële beslissing tot samenvoeging van de drie gemeenten goedgekeurd en hun gezamenlijke intentie tot samenvoeging kenbaar gemaakt aan de Vlaamse Regering. Deze besluiten bevatten de beoogde datum van samenvoeging. Het gaat om 1 januari 2025 (zie artikel 3 in de besluiten van Beveren en Zwijndrecht en artikel 2 in het besluit van Kruibeke).

6. Bij besluiten van respectievelijk 14 en 6 november en 26 oktober 2023 hebben de gemeenteraden het gezamenlijk voorstel tot samenvoeging van deze gemeenten goedgekeurd. Het gezamenlijk voorstel tot samenvoeging bevat: de voorlopige naam van de nieuwe gemeente, namelijk Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht, de naam van de nieuwe gemeente wordt later bekend gemaakt, de kadastrale gegevens waaruit de grenzen van de nieuwe gemeente blijken en de beoogde samenvoegingsdatum. Dit gezamenlijk voorstel werd correct ingediend bij de Vlaamse Regering en vormt de formele basis voor dit ontwerp van decreet.

7. Dit ontwerp van samenvoegingsdecreet beoogt de vrijwillige samenvoeging op 1 januari 2025 van de samen te voegen gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht tot een nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht. Het ontwerp van decreet bevat volgens artikel 348 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur de volgende bepalingen:

- De naam van de samen te voegen gemeenten;
- De samenvoegingsdatum;
- De naam van de nieuwe gemeente;
- De aanduiding van de grenzen van de nieuwe gemeente;
- De aanduiding van de provincie waartoe de nieuwe gemeente zal behoren.

Bovendien bepaalt het ontwerp van het samenvoegingsdecreet ook de volgende zaken:

- De bepaling dat de nieuwe gemeente recht heeft op de som van de aandelen van de samengevoegde gemeenten wat betreft de aanvullende dotatie van het Gemeentefonds;
- De bepaling dat de nieuwe gemeente recht heeft op de som van de aandelen van de samengevoegde gemeenten wat betreft de gedeeltelijke compensatie voor het verlies van energiedividenden;
- De bepaling dat de nieuwe gemeente recht heeft op de som van de aandelen van de samengevoegde gemeenten wat betreft de financiële ondersteuning van de lokale besturen omwille van de inflatie;
- De datum waarop de kiezers uit de samen te voegen gemeenten bijeengeroepen worden.

Daarnaast wijzigt het ontwerp van het samenvoegingsdecreet ook de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, met het oog op het toewijzen van de nieuwe gemeente aan het provinciedistrict voor de provincieraadsverkiezingen. De nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht zal behoren tot het provinciedistrict Dendermonde-Sint-Niklaas. Om de oproeping van kiezers correct te laten verlopen, wordt Zwijndrecht al op 1 juli 2024 bij het provinciedistrict Dendermonde-Sint-Niklaas gevoegd.

Het ontwerp van samenvoegingsdecreet wordt afgesloten met een inwerkingtredingsbepaling.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

8. Sterke lokale besturen bezitten voldoende bestuurskracht om de uitdagingen die op hun pad komen, te kunnen uitvoeren. Uit onderzoek van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing (SBV) bleek dat schaal een bepalende factor is voor lokale besturen om hun opdrachten te kunnen vervullen. Kleinere besturen blijven kwetsbaar. Een grotere focus op rechtstreekse dienstverlening komt ten nadele van beleidsstrategie op lange termijn. Kleinere besturen blijken meer afhankelijk van het inhuren van externe capaciteit vanuit noodzaak. Hun succes is

afhankelijk van individuen (politiek en ambtelijk) en is daarom onvoldoende gegarandeerd op lange termijn.

9. Het steunpunt staat niet alleen in deze analyse. Steeds meer besturen beseffen dat het kritisch nadenken over de eigen schaal en bestuurskracht een daad van behoorlijk bestuur is. Tijdens de vorige regeerperiode bleken de grootste drijfveren om over te gaan tot een fusie de volgende:

- Nood aan een kwaliteitsvolle dienstverlening;
- Problematiek van eenmansdiensten (bestuurlijke kwetsbaarheid);
- Opportuniteiten voor interne efficiëntiewinsten;
- Aangevoelde limieten van intergemeentelijke samenwerking;
- Steeds complexere maatschappelijke uitdagingen.

10. Daarnaast bleek uit de gedachtewisseling van de commissie Binnenlands Bestuur van het Vlaams Parlement over de fusieoperaties van 2019, doorgegaan op 19 maart en 2 april 2019, dat de economische noodzaak een tweede belangrijk motief was om over te gaan tot een fusie. Ook de sterkere positie binnen de regio of de beleidsnetwerken was een motief. De fusiebesturen gaven aan dat hun positie in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, politiezones, hulpverleningszones en andere bovenlokale samenwerkingsverbanden versterkt is, waardoor men meer kan wegen op de beslissingen.

11. Tot slot omschrijft de financiële analyse van de 7 fusiegemeenten in Vlaanderen, uitgevoerd door het Agentschap Binnenlands Bestuur, dat de fusies van 2019 niet gebeurden uit financiële noodwendigheid, de financiële bonus werkte louter faciliterend. Hieruit blijkt opnieuw dat de bestuurlijke motieven de hoofdrol speelden. Uit de analyse blijkt tevens dat de fusiebesturen eind 2022 in een financieel uitstekende conditie verkeerden, veel beter dan de gemiddelde Vlaamse gemeente. Deze positie vertaalt zich naar aantrekkelijke toekomstperspectieven op niveau van de investeringen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

12. De Vlaamse Regering zet in op een bestuursmodel dat uitgaat van twee sterke polen: sterke lokale besturen enerzijds en een kaderstellende Vlaamse overheid anderzijds. Door schaalvergroting te ondersteunen, creëert de Vlaamse Regering sterke en bestuurskrachtige lokale besturen.

13. Tijdens de vorige bestuursperiode (2014-2019) werden vrijwillige samenvoegingen juridisch mogelijk gemaakt door dit decretaal te verankeren. Het bestaande kader werd door de huidige Vlaamse Regering geoptimaliseerd. Wat de beleidsmaatregelen van dit algemene kader betreft, wordt daarom verwezen naar de memorie van toelichting bij het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur dat dit fusiekader bevat. Het voorliggende ontwerp van decreet betreft namelijk een individueel fusiedecreet dat de vrijwillige samenvoeging tussen Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht mogelijk maakt. Het past daarbij het algemene fusiekader concreet toe op de vrijwillige samenvoeging tussen Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht.

14. Daarnaast blijft ook de garantieregeling voor de hoofddotatie van het Gemeentefonds onverkort gelden (artikel 10, §1/1 van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds). Het gaat om een maatregel die de Vlaamse Regering nam om de keuze voor een vrijwillige samenvoeging van lokale besturen te ondersteunen en te stimuleren. Het houdt in dat de nieuwe gemeente nooit minder zal ontvangen uit de hoofddotatie van het Gemeentefonds dan de som van de aandelen van de samen te voegen gemeente. Concreet houdt dit in dat de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht niet minder zal ontvangen uit de hoofddotatie van het Gemeentefonds dan de som van wat Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht ieder

apart uit de hoofddotatie van het Gemeentefonds ontvingen voor de samenvoeging.

Impactanalyse

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

15. De bestuurlijke impact op de lokale besturen die vrijwillig samenvoegen is groot, maar de Vlaamse Regering voorziet in verschillende maatregelen om de impact op de nieuwe gemeente te beperken. Die maatregelen zijn financieel dan wel bestuurlijk. Het voorliggende ontwerp van decreet beoogt en verankert de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht. De bestuurlijke impact wordt concreet op deze samenvoeging toegepast.

16. Vooreerst heeft de Vlaamse Regering een financieel ondersteuningspakket voor de nieuwe gemeenten mogelijk gemaakt in de vorm van de schuldovername. De financiële ondersteuning is er enkel voor samenvoegingen die een bepaalde minimale schaalgrootte bereiken. Bovendien wordt de schuldovername gedifferentieerd op basis van de grootte van de nieuwe fusiegemeente. Gelet op het feit dat de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht een inwonersaantal zal tellen van 85.754 inwoners geldt er een schuldovername van 500 euro/inwoner. Geschat wordt dat de schuldovername in totaal 42.877.000 euro zal bedragen.

17. Daarnaast blijft de garantieregeling voor het Vlaams Gemeentefonds bestaan. Zoals hierboven reeds aangegeven, houdt dit in dat de nieuwe gemeente nooit minder zal ontvangen uit de hoofddotatie van het Gemeentefonds dan de som van de aandelen van de samen te voegen gemeenten. Concreet houdt dit in dat de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht niet minder zal ontvangen uit de hoofddotatie van het Gemeentefonds dan de som van wat Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht ieder apart uit de hoofddotatie van het Gemeentefonds ontvingen voor de samenvoeging.

18. Bovendien voorziet het algemeen fusiekader dat opgenomen staat in het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur in een bestuurlijke maatregel die de impact op een nieuwe gemeente wil opvangen. In de eerste bestuursperiode na de samenvoeging zal het college van burgemeester en schepenen van de nieuwe gemeente twee extra schepenen kunnen bevatten. In de tweede bestuursperiode gaat het nog om één extra schepen. Concreet houdt dit in dat de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht voor de bestuursperiode van 2025-2030 recht heeft op 9 schepenen in plaats van 7 schepenen. Voor de bestuursperiode van 2030-2035 gaat het nog om 8 schepenen. Vanaf de bestuursperiode van 2035-2040 heeft de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht geen recht meer op extra schepenen. Het behoort tot de lokale autonomie van de nieuwe gemeente zelf om te beslissen of ze beroep wil doen op deze maatregel.

19. Het voorliggend ontwerp van decreet over de samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht heeft een invloed op het provinciale bestuur. De samen te voegen gemeenten behoren tot verschillende provincies. Beveren en Kruibeke behoren tot de provincie Oost-Vlaanderen enerzijds en de gemeente Zwijndrecht behoort tot de provincie Antwerpen anderzijds. Volgens artikel 348 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur bepaalt de Vlaamse decreetgever de provincie waartoe de nieuwe gemeente behoort als de samen te voegen gemeenten niet tot dezelfde provincie behoren. De betrokken provincieraden hebben volgens artikel 260, eerste lid, Provinciedecreet van 9 december 2005 (hierna: Provinciedecreet) een adviserende bevoegdheid over de keuze. Bovendien staat het de gemeenten die vrijwillig willen fuseren vrij om hun voorkeur van provinciekeuze mee te geven.

20. De gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht maakten van deze mogelijkheid gebruik. In hun gezamenlijke voorstellen tot fusie gaven ze hun voorkeur mee om de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht in te delen bij de provincie Oost-Vlaanderen (zie telkens artikel 5).

21. Over de aanpassing van de provinciegrens werd volgens artikel 260, eerste lid, van het Provinciedecreet advies gevraagd aan de provincieraden van Antwerpen en Oost-Vlaanderen. Dat zijn namelijk de twee provincies die door de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht geïmpacteerd zijn. Op 13 december 2023 gaven beide provincieraden hun advies hierover. Beide provincieraden zien de nieuwe gemeente bij voorkeur bij hun eigen provincie ingedeeld.

22. Het advies van de provincieraad van de provincie Antwerpen, met insteek van de provinciegouverneur, is omstandig en adviseert om de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht in te delen bij de provincie Antwerpen.¹

23. Het advies steunt op verschillende domeinen waarop de provinciegrensoverschrijdende fusie een impact heeft. Het gaat om volgende domeinen:

- Geïntegreerde veiligheidsaanpak (naar advies van de gouverneur)
- Omgevingsvergunningen en -beroepen
- Integraal waterbeleid
- Mobiliteit
- Ruimtelijke planning
- Plattelandsbeleid
- Provinciale verkiezingen

De argumenten die de provincieraad aanhaalt, zijn ingegeven vanuit verschillende oogpunten. Zo ziet de provincie Antwerpen een opportuniteit voor een geïntegreerde aanpak voor het havengebied, zowel op vlak van veiligheid in de ruime zin van het woord, als op vlak van vergunningenbeleid. Die geïntegreerde veiligheidsaanpak gaat ruimer dan het havengebied en zou ook tot efficiëntiewinsten leiden op vlak van brandweer, politie, justitie en medisch vlak. Daarnaast ziet de provincie Antwerpen ook een noodzaak voor (overgangs)regelgeving wat betreft de lopende beroepsprocedures over omgevingsvergunningen, investerings- en subsidiedossiers over mobiliteit en de provincieraadsverkiezingen. Bovendien zijn er ook eerder praktische overwegingen die meespelen. Zo zouden er afspraken gemaakt moeten worden over het beheer van grenswaterlopen en de overdracht van infrastructuur hiervoor. Ook moet er bekeken worden welke ondersteuning nog geboden kan worden voor de geplande ruimtelijke uitvoeringsprojecten die momenteel on hold staan. Dit alles leidt ertoe dat de provincie Antwerpen adviseert om de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht in te delen bij de provincie Antwerpen.

24. Als de Vlaamse decreetgever toch opteert om de nieuwe gemeente bij de provincie Oost-Vlaanderen in te delen, dan is de vraag van de provincie Antwerpen tweeledig. Enerzijds is de provincie Antwerpen vragende partij voor een financiële compensatie van 2,6 miljoen euro voor het financiële verlies dat overheveling van de gemeente Zwijndrecht naar de provincie Oost-Vlaanderen met zich meebrengt. Het bedrag is berekend op de mindering van ontvangsten uit de provinciebelasting. Het verlies is echter niet enkel gestoeld op die mindere opbrengst van de provinciebelasting, maar ook op de investeringen die de provincie Antwerpen in Zwijndrecht deed en die de komende jaren nog effect zouden genereren. Anderzijds vraagt de provincie Antwerpen ook om overgangsbepalingen op te

¹ Advies van de provincieraad Antwerpen en de gouverneur van Antwerpen. Zie besluit in notulen bij agendapunt 0/1, provincieraad Antwerpen van 13 december 2023.

nemen in de regelgeving, zodat er rechtszekerheid wordt gecreëerd in hangende dossiers.

25. Ook de provincieraad van Oost-Vlaanderen gaf een advies over de provinciekeuze, met insteek van de gouverneur.² De raad geeft een gunstig advies voor de indeling van de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht bij de provincie Oost-Vlaanderen.

26. De provincieraad haalt kort verschillende argumenten aan om haar advies te onderbouwen. Vooreerst willen ze de voorkeur van de gemeenten zelf respecteren. Daarnaast lijkt de keuze voor de provincie Oost-Vlaanderen ook historisch verankerd, omdat de gemeente tot 100 jaar geleden deel uitmaakte van de provincie Oost-Vlaanderen en als Wase gemeente deel is van de referentieregio Waasland evenals van verschillende Wase intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Bovendien wordt het gunstig advies ook ingegeven door een geografisch argument. Als de nieuwe gemeente tot de provincie Oost-Vlaanderen zou behoren, dan vormt de Schelde een natuurlijke grens tussen de provincies Oost-Vlaanderen en Antwerpen. Tot slot haalt de provincieraad van Oost-Vlaanderen ook aan dat het grootste deel van de nieuwe gemeente, zowel qua bevolking als qua oppervlakte, al in de provincie Oost-Vlaanderen ligt.

27. Daarnaast zoomt ook dit advies dieper in op de aspecten van integrale veiligheid in de provincie. Naar analogie met het advies van de provincie Antwerpen, gaat deze passage uit van de gouverneur. Het advies luidt dat ook op vlak van veiligheid een indeling bij de provincie Oost-Vlaanderen gunstig zou zijn. De gouverneur geeft een negatief advies voor de omgekeerde optie: de indeling van de nieuwe gemeente bij de provincie Antwerpen. De gouverneur stoelt dit advies op het gelijkaardige beeld van de gemeente Zwijndrecht aan dat van de gemeenten Beveren en Kruibeke en dit op vlak van zowel lokale politiezorg als hulpverlening. Wat de gespecialiseerde politiezorg voor het havengebied betreft, benadrukt de gouverneur dat er al een eenheid van commando bestaat. Bovendien zijn er voor de bestrijding van gespecialiseerde criminaliteit al doorgedreven samenwerkingen tussen beide provincies, maar voor de provincie Oost-Vlaanderen is het essentieel dat de autonome werking van politie en parket verdergezet kan worden. Volgens het advies zou een omgekeerde provinciekeuze kunnen leiden tot een verzwakking van politie en parket binnen Oost-Vlaanderen om de drugscriminaliteit aan te pakken.

28. Zoals hierboven al aangegeven, is het de Vlaamse decreetgever die bepaalt tot welke provincie de nieuwe gemeente behoort. De betrokken provincieraden hebben hieromtrent een adviserende bevoegdheid en het staat de fuserende gemeenten vrij hun voorkeur mee te geven over de provinciekeuze. Gestoeld op de lokale autonomie, volgt de Vlaamse Regering de keuze die de gemeenten uitten in hun gezamenlijke voorstellen tot vrijwillige samenvoeging. De provinciekeuze die dit samenvoegingsdecreet bepaalt, is dus de keuze voor de provincie Oost-Vlaanderen.

29. De samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht en de wijziging van de provincie hebben ook een impact op de provinciearrondissementen en de provinciedistricten. Door de vrijwillige samenvoeging wordt het provinciedistrict Antwerpen uit de provincie Antwerpen kleiner en wordt het provinciedistrict Dendermonde-Sint-Niklaas uitgebreid. Om die reden wordt de bijlage bij het decreet Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 gewijzigd in dit voorliggend ontwerp van decreet.

30. Er is geen bestuurlijke impact op Brussel.

² Advies van de provincieraad Oost-Vlaanderen en de gouverneur van Oost-Vlaanderen. Zie besluit in notulen bij agendapunt 18, provincieraad Oost-Vlaanderen van 13 december 2023.

Budgettaire impact

31. Vrijwillige samenvoegingen van gemeenten hebben een budgettaire impact, zowel wat de Vlaamse overheid als de betrokken provincies en de samen te voegen gemeenten op lokaal niveau betreft.

32. Om de budgettaire impact van samenvoegingen op gemeenten op te vangen en te ondersteunen, voorziet de Vlaamse Regering in de schuldovername voor de nieuwe gemeente, zoals uiteengezet in punt 16. Dit zorgt voor een budgettaire impact bij de Vlaamse Regering. Concreet voor het fusietraject tussen de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, voorziet de Vlaamse Regering in een schuldovername van 42.877.000 euro.

33. Het voorliggende ontwerp verduidelijkt daarnaast ook via eigenstandige bepalingen voor het Vlaams Gemeentefonds, de compensatie voor minderontvangsten van Fluvius-dividenden en de ondersteuning omwille van de inflatie dat de subsidiebedragen voor de nieuwe gemeente een loutere samentelling is van de bedragen van de respectievelijke individuele gemeenten. Deze bepalingen hebben geen meervraag tot gevolg voor de begroting van de Vlaamse Regering, aangezien de dotaties of subsidies die vanaf 1 januari 2025 aan Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht uitgereikt zouden worden, vanaf die datum aan de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht zullen toekomen.

Maatschappelijke impact

34. Vrijwillige samenvoegingen van gemeenten hebben ook een maatschappelijke impact. Enerzijds is er sprake van impact op het bestuur zelf, zowel op politiek als op ambtelijk vlak. Hiervoor verwijzen we naar punten 16-18. Anderzijds zorgen samenvoegingen ook voor een impact op de inwoners van de samen te voegen gemeenten. Het behoort tot de lokale autonomie van de samen te voegen gemeenten om te bepalen op welke manier ze hun inwoners betrekken. Wat de samenvoeging tussen Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht betreft, hebben de besturen ingezet op informatieverbreiding via hun websites en werden er op diverse manieren communicatie- of participatietrajecten opgezet, zoals bijvoorbeeld een online bevraging, webinars, buurtbabbels,... In Zwijndrecht werd een volksraadpleging over de samenvoeging georganiseerd. Bovendien konden de bewoners een voorstel indienen voor de naam van de nieuwe fusiegemeente.

C. Totstandkomingsprocedure

35. Advies nr. 2023004315 van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 20 oktober 2023. Het advies is gunstig. Er werd rekening gehouden met de opmerkingen uit het advies.

36. Het begrotingsakkoord nr. DepFB/BOBFO/2023004315 van de minister van Financiën en Begroting werd bekomen op 13 december 2023. Er werd rekening gehouden met de opmerkingen in het gegeven akkoord.

37. De afdeling wetgeving van de Raad van State heeft op 16 februari 2024 advies uitgebracht bij dit ontwerpdecreet (advies 75.279/3). Daarin komt een juridisch-technische opmerking aan bod dewelke in het ontwerp van decreet aangepast werd. De Raad van State vraagt ook naar de fiscale gevolgen van de samenvoeging; de gemachtigde heeft duidelijkheid gegeven.

38. Daarnaast maakt de Raad van State ook een inhoudelijke opmerking over artikel 5 van het ontwerp. In dat artikel wordt bepaald dat het aandeel en het overeenkomstige percentage in de aanvullende dotatie, vermeld in artikel 19 *decies* van het decreet van 5 juli 2002, van de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-

Zwijndrecht gelijk is aan de som van de aandelen en de overeenkomstige percentages in de aanvullende dotatie van de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, vermeld in de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002.

39. De Raad van State verwijst voor artikel 5 van het voorontwerp naar zijn eerder geformuleerde opmerkingen in advies 57.317/3 van 27 april 2015 over de verdeling van de gemeentelijke aandelen in de aanvullende dotatie van het Gemeentefonds. Omdat enerzijds de verdeling van de aanvullende dotatie onder de gemeenten gestoeld is op verdelingscriteria die golden voor het voeren van een specifiek beleid in bepaalde sectoren (en niet op criteria gestoeld voor het voeren van beleid in aangelegenheden van gemeentelijk belang) en anderzijds omdat de verdeling geldt zonder enige beperking in de tijd en zonder dat het ontwerp in evaluatie- of aanpassingsmechanismen voorziet, stelt de Raad van State dat dit "niet bestaanbaar" is met het Europees Handvest inzake lokale autonomie. Het verdelingscriterium om de gemeentelijke aandelen in de aanvullende dotatie aan het Vlaams Gemeentefonds te bepalen, moet volgens de Raad van State herzien worden.

40. Momenteel voert het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing een evaluatie uit van het Vlaams Gemeentefonds en andere algemene financieringsstromen.³ Het doel van de studie is om te onderzoeken in welke mate een herziening of bijstelling van de huidige verdelingsmechanismen nodig of wenselijk zijn. Aangezien de studie in het voorjaar van 2024 opgeleverd wordt, is het aan de nieuwe Vlaams Regering om aan de slag te gaan met de resultaten van dit onderzoek en om over een eventuele hervorming van het Gemeentefonds te beslissen. Om deze reden opteert de huidige Vlaamse Regering ervoor om het uitgewerkte verdelingscriterium niet te wijzigen naar aanleiding van de voorliggende samenvoegingsdecreten. De huidige regering wil namelijk geen voorafname maken op de studie en de eventuele daaruit voortvloeiende onderhandelingen naar aanleiding van de vorming van een nieuwe Vlaamse Regering voor de legislatuur 2024-2029. De passage in artikel 5 van het voorliggende ontwerp van decreet wordt bijgevolg ook niet aangepast.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

41. Het voorliggende ontwerp van decreet regelt aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest wat betreft de ondergeschikte besturen (artikel 6, §1, VIII, 2°, BWHI) alsook de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap wat betreft het beleid inzake maatschappelijk welzijn (artikel 5, §1, II, 2°, BWHI). Het ontwerpdecreet regelt op die manier gemeenschapsaangelegenheden waar het regels over het OCMW betreft en gewestaangelegenheden in de overige gevallen.

Gew.A.	Gem.A.	Art. ontwerp van decreet
/	/	1
G	O	2
G		3
G		4
G		5
G		6
G		7
G		8
G		9
G		10

³ Evaluatie en onderzoek door het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing van de principes, de uitdagingen en mogelijke hervormingsvoorstellen met betrekking tot het Gemeentefonds.

/	/	11
---	---	----

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Conform artikel 19, §1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen (hierna BWHI genoemd) moet een ontwerp van decreet vermelden of er een gewest- of gemeenschapsaangelegenheid wordt geregeld.

Het huidige ontwerp regelt zowel een gewest- als een gemeenschapsaangelegenheid. De gewesten zijn immers bevoegd voor de aangelegenheden, vermeld in artikel 6, §1, VIII, 2°, van de BWHI. De gemeenschappen zijn sedert de Vierde Staatshervorming (bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur) bevoegd voor "het beleid inzake maatschappelijk welzijn, met inbegrip van de organieke regels betreffende de OCMW's (artikel 5, §1, II, 2)". Aangezien de samenvoeging van de gemeenten ook de samenvoeging van de OCMW's die deze gemeenten bedienen tot gevolg heeft, betreft het ontwerp van decreet ook gemeenschapsaangelegenheden.

Artikel 2

De samen te voegen gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht worden op 1 januari 2025 opgeheven en samengevoegd tot een nieuwe gemeente, genaamd Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht. De samenvoegingsdatum wordt dus vastgesteld op 1 januari 2025.

De naam en de samenvoegingsdatum opgenomen in deze bepaling komen overeen met deze opgenomen in het gezamenlijk voorstel tot samenvoeging van de betrokken gemeenteraden.

Volgens artikel 371, eerste lid, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, heeft de samenvoeging van gemeenten van rechtswege bij iedere nieuwe gemeente de oprichting van een nieuw OCMW tot gevolg. Volgens het tweede lid van datzelfde artikel worden de OCMW's van de samengevoegde gemeenten opgeheven op de samenvoegingsdatum.

Artikel 3

De samenvoeging van het volledige grondgebied van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht tot de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht gebeurt zonder wijziging van de buitengrenzen.

Artikel 4

De samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht zorgt voor een verschuiving van de provinciegrens. De gemeenten gaven in hun gezamenlijk voorstel tot samenvoeging hun keuze aan om na de samenvoeging tot provincie Oost-Vlaanderen te willen behoren. De Vlaamse regelgever volgt deze keuze. De nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht behoort vanaf de samenvoegingsdatum tot de provincie Oost-Vlaanderen. Dat houdt in dat de provincie Antwerpen 1 gemeente minder zal tellen na de samenvoeging.

Artikel 5

Dit artikel bepaalt dat het subsidiebedrag en het overeenkomstige percentage voor de nieuwe gemeente een loutere samentelling inhoudt van de bedragen en de percentages van de oorspronkelijke individuele gemeenten. De nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht zal dus de optelsom krijgen van wat de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht ontvingen.

Artikel 6

Dit artikel bepaalt dat het subsidiebedrag voor de nieuwe gemeente een loutere samentelling inhoudt van de bedragen van de oorspronkelijke individuele gemeenten. De nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht zal dus de optelsom krijgen van wat de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht ontvingen.

Artikel 7

Dit artikel bepaalt dat het subsidiebedrag voor de nieuwe gemeente een loutere samentelling inhoudt van de bedragen van de oorspronkelijke individuele gemeenten. De nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht zal dus de optelsom krijgen van wat de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht ontvingen.

Artikel 8

Overeenkomstig artikel 218, §1, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, worden in geval van een vrijwillige samenvoeging met toepassing van het deel 2, titel 8, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, buitengewone verkiezingen georganiseerd.

In afwijking van artikel 218, §3, eerste lid, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, wordt in dit artikel bepaald dat de buitengewone verkiezing van de eerste gemeenteraad van de nieuwe gemeente zal plaatshebben op 13 oktober 2024. De datum waarop de kiezers hun stem moeten uitbrengen, zal dus samenvallen met de gewone verkiezingen. Volgens artikel 218, §3, tweede lid, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, worden deze buitengewone verkiezingen georganiseerd met toepassing van de bepalingen voor de gewone verkiezingen.

Artikel 9

Artikel 9 behelst een bepaling die slechts een tijdelijke uitwerking kent. De regeling zal voor 6 maanden gelden: op 1 juli 2024 treedt deze bepaling in werking (cfr. artikel 11). Vanaf 1 januari 2025 zal de regeling uit artikel 10 gelden (cfr. artikel 10).

De bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 wordt gewijzigd. De gemeente Zwijndrecht verhuist voor 6 maanden van provinciedistrict alvorens de gemeente opgeheven wordt (cf. artikel 10). De rij met de gemeente Zwijndrecht, opgenomen onder het provinciedistrict van Antwerpen, wordt opgeheven waarna de gemeente Zwijndrecht wordt toegevoegd bij het provinciedistrict Dendermonde-Sint-Niklaas. Deze wijziging wordt doorgevoerd op 1 juli 2024 zodat de kandidatenlijsten correct ingediend kunnen worden. Door de verplaatsing van Zwijndrecht naar het provinciedistrict waartoe de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht zal behoren, namelijk provinciedistrict Dendermonde-Sint-Niklaas, maken we mogelijk dat de kiezers van Zwijndrecht hun stem kunnen uitbrengen op de kandidaten die opkomen in hun kieskring. Vanaf 1 juli 2024 zal de gemeente Zwijndrecht behoren tot een provinciedistrict dat behoort tot de provincie Oost-Vlaanderen. Het is namelijk van belang dat een inwoner van de gemeente Zwijndrecht zich kandidaat kan stellen voor de provincieraad van Oost-Vlaanderen waartoe de nieuwe gemeente zal behoren. Om die reden kunnen we niet wachten om de wijziging pas op 1 januari 2025 door te voeren. Dat zou ertoe leiden dat inwoners van de gemeente Zwijndrecht zich enkel voor de provincieraad van Antwerpen kandidaat kunnen stellen, terwijl de nieuwe gemeente deel zal uitmaken van de provincie Oost-Vlaanderen.

Artikel 10

De bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 wordt opnieuw gewijzigd. Deze wijziging treedt pas in op 1 januari 2025. De gemeenten Zwijndrecht, Beveren en Kruibeke worden opgeheven en bijgevolg verwijderd uit de bijlage. De nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht wordt toegevoegd onder het provinciedistrict Dendermonde-Sint-Niklaas van de provincie Oost-Vlaanderen.

Artikel 11

Dit artikel bepaalt de inwerkingtreding van verschillende artikelen.

Artikel 2 tot en met 7 treden in werking op 1 januari 2025. Het gaat om de samenvoegingsbepalingen. Ook artikel 10 treedt op 1 januari 2025 in werking. Dit artikel wijzigt de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet voor een tweede maal. Het bepaalt dat de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht uit de bijlage opgeheven worden en de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht aan de bijlage toegevoegd wordt.

Artikel 9 treedt in werking op 1 juli 2024. Ook dit artikel wijzigt de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet, maar kent slechts een tijdelijke uitwerking. Vanaf 1 januari 2025 treedt artikel 10 namelijk in werking en geldt die regeling.

Artikel 1, 8 en 11 volgen de algemene regel van inwerkingtreding en treden in werking op de 10^{de} dag na de publicatie van het voorliggende decreet in het Belgisch Staatsblad.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en
Gelijke Kansen,

Gwendolyn RUTTEN

BIJLAGE 1
bij de memorie van toelichting:
Besluit van de provincieraad van Oost-Vlaanderen



Provincieraad

Besluit

Zitting van 13 december 2023
departement Algemene stafdiensten -
dienst Juridische aangelegenheden &
Bestuurszaken

18	2023_PR_00209	Bestuurszaken - Fusie gemeenten Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht - Overschrijden grens tussen Provincie Antwerpen en Provincie Oost-Vlaanderen - Voorkeur indeling nieuwe gemeente bij de Provincie Oost-Vlaanderen - Verandering grenzen provincie Oost-Vlaanderen - Gunstig advies verlenen
----	---------------	--

Beslissing: GOEDGEKEURD in openbare zitting van 13 december 2023

Samenstelling:

Aanwezig:

Phaedra Van Keymolen, Voorzitter; Christian Bauwens; Bart Blommaert; Hilde Bruggeman; Anna Maria Charlier; Carola De Brandt; Karlijn Deene; Vera De Merlier; Hilde De Sutter; Greet De Troyer; Elisabet Doms; Leentje Grillaert; Olaf Evrard; Riet Gillis; Erwin Goethals; Steve Herman; Peter Hertog; Henk Heyerick; Filip Liebaut; Bruno Matthys; Hans Mestdagh; Kurt Moens; Walter Roggeman; Koen Roman; Eric Scheire; Lena Van Boven; Marleen Van De Populiere; Stefaan Van Gucht; Filip Van Laecke; Martine Verhoeve; Bart Vermaercke; An Vervliet; Joop Verzele; Kristof Windels; Claudine Bonamie; Steven Ghysens, Provinciegriffier

Zijn eveneens aanwezig:

Carina Van Cauter, Gouverneur

Verontschuldigd:

Kenneth Taylor

Feitelijke en juridische gronden

Provinciedecreet van 9 december 2005.

Decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur.

Brief van ABB, ontvangen op 3 november 2023, met vraag om advies provincieraad over de fusie van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht en de impact op de indeling in provincies.

Beschrijving

Context

Ingevolge artikel 260, eerste lid Provinciedecreet zijn de provincieraden bevoegd om advies te verlenen over veranderingen die worden voorgesteld aan de grenzen van de provincie.

Motivering

De Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke kansen liet bij brief, ontvangen op 3 november 2023, weten dat Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht op 1 januari 2025 wensen te fuseren. Op 24, 25 en 27 oktober 2022 gaven de respectievelijke gemeenteraden met de principiële goedkeuring van de fusie het startschot voor het fusietraject.

Op 26 oktober 2023 keurde de gemeenteraad van Zwijndrecht het gezamenlijke voorstel tot fusie definitief goed. Op 6 november 2023 keurde de gemeenteraad van Kruibeke het voorstel tot fusie definitief goed. Op 14 november 2023 keurde de gemeenteraad van Beveren het voorstel tot fusie definitief goed.

De Vlaamse regering zal voor de fusie een ontwerp van samenvoegingsdecreet indienen bij het Vlaams Parlement.

Het fusietraject overschrijdt de grens tussen de provincie Antwerpen (gemeente Zwijndrecht) en de provincie Oost-Vlaanderen (gemeenten Beveren en Kruibeke). Overeenkomstig artikel 348 decreet lokaal bestuur dient, als de fuserende gemeenten niet tot dezelfde provincie behoren, het ontwerp van samenvoegingsdecreet de provincie te bevatten waartoe de nieuwe gemeente behoort. Het Vlaams Parlement zal zich dus uitspreken over de indeling bij een provincie, evenwel kan het gezamenlijk voorstel tot fusie, waarmee de betrokken gemeenteraden de Vlaamse Regering op de hoogte brengen van de voorgenomen fusie, een bepaling kan bevatten over de provincie tot dewelke de nieuwe gemeente wil behoren. In de beslissing tot goedkeuring van het gezamenlijke voorstel tot fusie van de gemeenteraden van Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht wordt een voorkeur gegeven voor indeling van de nieuwe gemeente bij de provincie Oost-Vlaanderen.

Bij indeling van de gefuseerde gemeente bij de provincie Oost-Vlaanderen, zal dit een verandering van de grenzen van de provincie Oost-Vlaanderen met zich mee brengen. Het is aan de provincieraad om advies te verlenen over de voorgestelde wijziging aan de grenzen van het grondgebied van de provincie Oost-Vlaanderen. Het is niet aan de provincieraad om (al dan niet inhoudelijk) advies te verlenen over de voorgestelde fusie van de gemeenten zelf.

Een gunstig advies kan worden verleend om volgende redenen:

1. De gemeenteraden van de drie gemeenten hebben er de voorkeur aan gegeven om de nieuwe gemeente bij de provincie Oost-Vlaanderen in te delen. Het komt toe om de beslissing van de gemeenten zelf te respecteren.

2. Historisch (tot 1923) maakte Zwijndrecht deel uit van de provincie Oost-Vlaanderen.

Zelfs tot op vandaag is de gemeente Zwijndrecht een Wase gemeente (getuige hiervan het lidmaatschap van het intergemeentelijk samenwerkingsverband Interwaas en Zorgpunt Waasland) en werd zij - mede op vraag van de gemeente zelf - door de Vlaamse overheid ingedeeld in de referentieregio Waasland. Met de indeling in deze referentieregio gaan toekomstige verplichtingen gepaard.

3. Geografisch is het ook logischer dat het grondgebied van de huidige gemeente Zwijndrecht opnieuw deel uitmaakt van de provincie Oost-Vlaanderen, nu de huidige grenzen van de provincie Antwerpen, grenzend aan de Provincie Oost-Vlaanderen, afgebakend worden door de Schelde (Oost-Vlaanderen linkeroever, Antwerpen rechteroever), behalve wat betreft de gemeente Zwijndrecht, die op de linkeroever van de Schelde ligt.

Tot slot: de grote meerderheid van de bevolking (67.000 van de 86.500 inwoners) en het overgrote deel van de oppervlakte (185km² van de 205 km²) van de nieuwe fusiegemeente ligt momenteel reeds in de provincie Oost-Vlaanderen.

IR 12 Amendement van raadsleden Kurt Moens, Leentje Grillaert, Riet Gillis, An Vervliet: Amendement namens de deputatie op het ontwerpbesluit 2023_PR_00209 - Bestuurszaken - Fusie gemeenten Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht - Overschrijden grens tussen Provincie Antwerpen en Provincie Oost-Vlaanderen - Voorkeur indeling nieuwe gemeente bij de Provincie Oost-

**Vlaanderen - Verandering grenzen provincie Oost-Vlaanderen -
Gunstig advies verlenen
Goedgekeurd**

Stemming op het amendement

29 stem(men) voor: Bart Blommaert; Claudine Bonamie; Hilde Bruggeman; Anna Maria Charlier; Vera De Merlier; Hilde De Sutter; Greet De Troyer; Karlijn Deene; Elisabeth Doods; Riet Gillis; Erwin Goethals; Leentje Grillaert; Peter Hertog; Henk Heyerick; Filip Liebaut; Bruno Matthys; Hans Mestdag; Kurt Moens; Walter Roggeman; Koen Roman; Eric Scheire; Marleen Van De Populiere; Phaedra Van Keymolen; Filip Van Laecke; Martine Verhoeve; Bart Vermaercke; An Vervliet; Joop Verzele; Kristof Windels

6 onthouding(en): Christian Bauwens; Carola De Brandt; Olaf Evrard; Steve Herman; Lena Van Boven; Stefaan Van Gucht

Amendement

Indiener(s):

Riet Gillis, An Vervliet, Kurt Moens, Leentje Grillaert

Gericht aan:**Tijdstip van indienen:**

11 december 2023 17:17

ToelichtingMotivatie:

De Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke kansen liet bij brief, ontvangen op 3 november 2023, weten dat Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht op 1 januari 2025 wensen te fuseren. De Vlaamse regering zal voor de fusie een ontwerp van samenvoegingsdecreet indienen bij het Vlaams Parlement.

Het fusietraject overschrijdt de grens tussen de provincie Antwerpen (gemeente Zwijndrecht) en de provincie Oost-Vlaanderen (gemeenten Beveren en Kruibeke). Overeenkomstig artikel 348 decreet lokaal bestuur dient, als de fuserende gemeenten niet tot dezelfde provincie behoren, het ontwerp van samenvoegingsdecreet de provincie te bevatten waartoe de nieuwe gemeente behoort.

In de beslissing tot goedkeuring van het gezamenlijke voorstel tot fusie van de gemeenteraden van Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht wordt een voorkeur gegeven voor indeling van de nieuwe gemeente bij de provincie Oost-Vlaanderen.

In zijn brief van 3 november 2023 vroeg de bevoegde minister aan de provincieraad van de Provincie Oost-Vlaanderen om advies te verlenen over de veranderingen die worden voorgesteld aan de grenzen van de provincie. Een gelijkaardige adviesvraag werd aan de provincieraad van de Provincie Antwerpen gesteld.

De bevoegdheid van de provincieraad beperkt zich in deze tot het verlenen van een advies over de voorgestelde wijziging aan de grenzen van het grondgebied van de provincie Oost-Vlaanderen. Het dossier tot verlenen van gunstig advies door de provincieraad van Oost-Vlaanderen betreffende de voorgestelde grenswijziging bij fusie van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht wordt in deze zitting voorgelegd (dossier 2023_PR_00209).

Het is **niet** aan de provinciebesturen (noch dit van de Provincie Oost-Vlaanderen, noch dit van de Provincie Antwerpen) om (al dan niet inhoudelijk) advies te verlenen over de voorgestelde fusie van de gemeenten zelf, noch behoort het tot de bevoegdheid van de provinciebesturen om zich uit te

spreken over eventuele veiligheidsrisico's die mogelijke een indeling van de huidige (Antwerpse) gemeente Zwijndrecht bij de provincie Oost-Vlaanderen met zich mee zou kunnen brengen. Het is de burgemeester van een gemeente die als hoofd van de bestuurlijke politie verantwoordelijk is voor de veiligheid op het grondgebied van de gemeente. Maakt een gemeente deel uit van een meergemeentepolitiezone dan is de burgemeester ook lid van het politiecollege en de politieraad. Omdat ook de brandweer intergemeentelijk georganiseerd is, is elke burgemeester bovendien ook lid van de zoneraad van de hulpverleningszone.

Daarnaast is het de gouverneur die medeverantwoordelijk is voor de integrale veiligheid in de provincie. Noodplanning, brandweer, politie en wapenvergunningen behoren tot de hoofdtaken van de gouverneur en deze zit ook het provinciaal veiligheidsoverleg voor. Bij zware rampen coördineert de gouverneur de hulpacties.

Op vraag van de deputatie werd aan de gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen advies gevraagd betreffende de aspecten 'veiligheid' waarmee de Provincie Oost-Vlaanderen rekening zal moeten houden indien de voorgestelde wijziging aan de grenzen van het grondgebied van de provincie Oost-Vlaanderen door het Vlaams Parlement wordt goedgekeurd en de nieuwe fusiegemeente derhalve integraal deel zal uitmaken van de provincie Oost-Vlaanderen.

Het integraal advies van de gouverneur, opgesteld in ruggespraak met de verschillende betrokken veiligheidsactoren voor de provincie Oost-Vlaanderen, wordt in bijlage bij dit besluit gevoegd en maakt deel uit van een voorstel tot amendement van provincieraadsdossier 2023_PR_00209 - Bestuurszaken - Fusie gemeenten Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht - Overschrijden grens tussen Provincie Antwerpen en Provincie Oost-Vlaanderen - Voorkeur indeling nieuwe gemeente bij de Provincie Oost-Vlaanderen - Verandering grenzen provincie Oost-Vlaanderen, zodat dit advies een geïntegreerd deel kan uitmaken van het gunstig advies van de provincieraad en waardin zowel de bestuurlijke als de veiligheidsaspecten in aanmerking komen.

Concreet voorstel tot wijziging van een bestaand voorstel:

Aan het ontwerpbesluit 2023_PR_00209 - Bestuurszaken - Fusie gemeenten Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht - Overschrijden grens tussen Provincie Antwerpen en Provincie Oost-Vlaanderen - Voorkeur indeling nieuwe gemeente bij de Provincie Oost-Vlaanderen - Verandering grenzen provincie Oost-Vlaanderen - Gunstig advies verlenen wordt een artikel 2 toegevoegd dat luidt als volgt:

"Artikel 2

Het in bijlage gevoegde integraal advies van de gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen, opgesteld in ruggespraak met de verschillende betrokken veiligheidsactoren, maakt integraal deel uit van het gunstig advies van de provincieraad om de nieuwe fusiegemeente in te delen bij de provincie Oost-Vlaanderen en de daarmee gepaard gaande wijziging van de grenzen van de provincie Oost-Vlaanderen vast te leggen."

Besluit

Artikel 1

Gunstig advies wordt verleend aan het voorstel van de gemeenteraden van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht om de nieuwe fusiegemeente in te delen bij de provincie Oost-Vlaanderen en de daarmee gepaard gaande wijziging van de grenzen van de provincie Oost-Vlaanderen vast te leggen.

Artikel 2

Het in bijlage gevoegde integraal advies van de gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen, opgesteld in ruggespraak met de verschillende betrokken veiligheidsactoren, maakt integraal deel uit van het gunstig advies van de provincieraad om de nieuwe fusiegemeente in te delen bij de provincie Oost-Vlaanderen en de daarmee gepaard gaande wijziging van de grenzen van de provincie Oost-Vlaanderen vast te leggen.

Bijlagen

1. Advies_gouverneur_aansluiting_Zwijndrecht.pdf

In functie van het advies dat de provincieraad van Oost-Vlaanderen dient te bezorgen aan de Vlaamse regering aangaande de beslissing van de drie gemeenteraden van Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht om over te gaan tot een fusie bezorg ik hierbij in ruggespraak met de verschillende betrokken veiligheidsactoren een integraal advies voor de provincie Oost-Vlaanderen.

Beeldvorming

De toekomstige fusiegemeente bestaat uit de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht.

De politiezone Waasland-Noord (WANO) omvat de gemeenten Beveren, Sint-Gillis-Waas en Stekene.

De hulpverleningszone Waasland bestaat uit de gemeenten Beveren, Kruibeke, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse en Waasmunster.

Bij een effectieve fusie treden Zwijndrecht en Kruibeke toe tot de politiezone WANO en treedt Zwijndrecht toe tot de hulpverleningszone Waasland.

Er is een grote verwevenheid tussen Oost-Vlaanderen, Antwerpen en het havengebied op het vlak van veiligheid. Dit heeft er voor gezorgd dat er op het terrein nauw wordt samengewerkt en in functie van de veiligheid er reeds 'grensoverschrijdend' wordt opgetreden. De eventuele bestuurlijke overgang van Zwijndrecht naar de provincie Oost-Vlaanderen verandert hier niets aan. Zowel op niveau van parket, federale politie, hulpverleningszone en lokale politie zijn er verregaande samenwerkingen en strekt het werkingsgebied zich over de provinciegrenzen heen uit.

Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen de gespecialiseerde politiezorg in functie van de havenactiviteit en het criminaliteits- en veiligheidsbeeld van de onderliggende gemeenten en hun inwoners. Slechts een fractie van de inwoners woont in het effectieve havengebied, naast de politiezorg in het havengebied hebben de inwoners van de toekomstige fusiegemeente ook recht op een kwaliteitsvolle invulling van de lokale politiezorg.

1) Geïntegreerde politie en parket

a. Beeld van de gemeente

- Voor de fusiegemeente geldt een duidelijke inbedding in de Oost-Vlaamse politie- en veiligheidswerking. Alle betrokken gemeenten sluiten inzake de noden aan politiezorg bij elkaar aan. Alle beschikbare parameters (sociale, demografische en economische gegevens, criminaliteits- en interventiecijfers,...) wijzen op een gedeeld beeld voor de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht. Op vlak van lokale politiezorg verschilt de context van de fusiegemeente totaal van deze van de stad Antwerpen. De politiezone Zwijndrecht is al jaren vast deelnemer aan het structureel overleg tussen de korpschefs van de regio Waasland (Wapol-overleg).
- PZ WANO is een belangrijke partner voor de politiezones van het Waasland en voor de Federale Politie Oost-Vlaanderen.
- Door de preciaire personeelscapaciteit binnen politiezone Zwijndrecht wordt er vanuit de politiezone WANO sinds 01 juni 2023 ondersteuning gegeven aan de politiezone Zwijndrecht, door per 24 uur 3 politiemensen (elke werkshift 1 medewerker) van PZ WANO in te zetten in Zwijndrecht. Enkel op deze manier kan ervoor gezorgd worden dat er permanent een interventieploeg in Zwijndrecht beschikbaar is.

- Er lopen op dit moment gesprekken tussen de politiezones Waasland Noord, Temse/Kruibeke en Zwijndrecht. Bij realisatie van een dergelijke fusie zou meteen één van de grootste politiezones van Oost-Vlaanderen ontstaan. De nieuwe PZ Waasland-Noord zou daardoor een nog belangrijkere actor worden in de veiligheidsketen, zowel inzake de gerechtelijke criminaliteitsaanpak als met betrekking tot de bestuurlijke handhaving. Indien de fusiegemeente zou overgaan naar de provincie Antwerpen dan kan de geplande fusie van genoemde politiezones niet doorgaan en zal het politielandschap in het noordoosten van de provincie Oost-Vlaanderen zeer ernstig verstoord worden.

b. Beeld van het havengebied

Slechts een fractie van de inwoners van de toekomstige fusiegemeente woont in het effectieve havengebied. De specifieke inhoud van de politiezorg maakt het aangewezen dat deze door één politiedienst wordt uitgevoerd. Dit blijkt ook duidelijk in een kort overzicht van de kerntaken inzake 'gespecialiseerde politie' van de Federale Politie Scheepvaartpolitie Antwerpen (verder SPNA):

- Havengebonden politiezorg (rond het water);
- Watergebonden politiezorg (op het water);
- Grenscontrole (op en rond het water);
- Gespecialiseerde ondersteuning.

Maar ook de invulling van de zeven functionaliteiten van de basispolitiesorg wijkt aanzienlijk af van de 'klassieke' basispolitiesorg, zoals deze door de Lokale Politie in de steden en gemeenten wordt uitgevoerd. Het gaat eerder om een basispolitiesorg die specifiek op het havengebeuren is gericht:

- De wijkwerking is vnl. gericht op de contacten met havenarbeiders, jachtclubs, verenigingen voor beroeps- en pleziervaart, ed;
- Het onthaal omvat de functie van Schengendoorlaatpost aan de maritieme buitengrens;
- In de uitvoering van de functionaliteiten interventies, politionele slachtofferbejegening, lokale opsporing, handhaving van de openbare orde en verkeer wordt steeds de focus gelegd op het havengebied en de havengebonden activiteiten.

Op 11 december 2001 werd daarom, naar aanleiding van de politiehervorming, door de burgemeester van Beveren, de procureur des Konings van Dendermonde, het diensthoofd van de Federale Politie Scheepvaartpolitie Antwerpen en de korpschef van de Lokale Politie Beveren een protocolakkoord ondertekend inzake de politionele taakverdeling in het havengebied op het grondgebied van de gemeenten Beveren. Sterk samengevat werd afgesproken dat alle politietaken in het betrokken havengebied door de SPNA worden uitgevoerd, met uitzondering van:

- De politiezorg in de woongebieden en dorpskernen (vb. Doel, Prosperpolder, ...);
- Gemeentelijke verordeningen inzake verkeer;
- Rampbestrijding (gemeentelijke fase).

Sinds 2001 werden de voormelde taakafspraken door alle betrokken partijen steeds probleemloos nageleefd.

Voor de andere basisfunctionaliteiten in de haven werken de Scheepvaartpolitie Antwerpen en de CSD Oost-Vlaanderen vlot samen.

- Op het gebied van verkeer beheert SPNA bijvoorbeeld de camera's aan de overwegen in de haven zodat de verkeersvaststellingen van het voorbijrijden van gesloten slagbomen opgevolgd worden;
- Op het gebied van acties en betogingen in de haven naar aanleiding van bijvoorbeeld vakbondsprotest, werken de CSD Oost-Vlaanderen en SPNA goed samen, eventueel in overleg met de CSD Antwerpen, als de rest van de haven ook betrokken is in de acties;
- Voor slachtofferbejegening werkt de maatschappelijk assistente van de CSD Oost-Vlaanderen ter ondersteuning van SPNA;
- Het politioneel onthaal voor de bedrijven en arbeiders in de haven worden door SPNA verzekerd.

In 2013 werden verder afspraken gemaakt waarbij ook werd beslist, om binnen de specifieke context van het havengebied, de gespecialiseerde politiezorg op linkeroever ook door de FGP Antwerpen te laten verzorgen:

- Alle onderzoeken gerelateerd aan de haven worden door FGP Antwerpen uitgevoerd;
- De informatiecycclus rond de haven van Antwerpen wordt door het AIK Antwerpen beheerd, in overleg met het AIK Oost-Vlaanderen;
- De meldingen via het meldpunt van de haven van Antwerpen komen toe bij het AIK en de FGP Antwerpen.

Het gerechtelijk onderzoek gerelateerd aan het deel linkeroever van de haven van Antwerpen verloopt efficiënt. Ook op het niveau van de parketten zijn er specifiek voor de drugsproblematiek binnen het stroomplan 2.0 doorgedreven samenwerkingsafspraken gemaakt. Van de druggerelateerde arrestaties door de scheepvaartpolitie Antwerpen tot en met augustus van dit jaar werd bijna 60% afgehandeld door het parket van Dendermonde.

We stellen vast dat er een verankering is van de druggerelateerde criminaliteit, gelinkt aan het havengebied van Antwerpen, binnen Oost-Vlaamse steden en gemeenten. We worden op het vlak van georganiseerde criminaliteit geconfronteerd met een groot aantal high value targets, die hoofdzakelijk familiale en criminele banden hebben met criminele figuren en contexten in andere Oost-Vlaamse steden en gemeenten en dan spreken we over sterke banden met de gemeenten en steden Sint-Niklaas, Lokeren, Hamme, Zele, Lebbeke, Aalst en zelfs Gent.

2) Hulpverleningszone

Ook op het vlak van hulpverlening blijkt het beeld van Zwijndrecht gelijkaardig aan dat van de huidige hulpverleningszone Waasland.

- Binnen de huidige contouren van HVZ Waasland zijn er momenteel 31 Seveso-bedrijven gevestigd. In de gemeente Zwijndrecht zijn er 14 soortgelijke instellingen.
- Deze specifieke (extra) punctuele risico's kunnen niet miskend worden, doch is het voor HVZ Waasland geen 'nieuwe materie'. De aard van de bedrijvigheid is uiteraard punctueel anders maar de proactieve veiligheidsbenadering van deze Seveso-bedrijven blijft in essentie dezelfde, enkel het volume neemt dus toe.
- Buiten deze punctuele industriële risico's zijn er evenzeer de recurrente demografische risico's die eveneens niet te miskennen vallen, maar (opnieuw) niet wezenlijk anders zijn dan diegene die heden al gekend zijn binnen Oost-Vlaanderen.

Voor de **brandweer** wordt het principe van snelste adequate hulp toegepast los van bestuurlijke grenzen. Dit zorgt dat op vandaag de HVZ Waasland al enkele jaren opereert als eerste voertuig in bepaalde delen van het Zwijndrechts grondgebied, in het bijzonder in de industriecluster.

De **dringende geneeskundige hulpverlening** wordt op vandaag al voor een belangrijk deel verzorgt vanuit de hulpverleningszone Waasland vanuit de posten Kruibeke en Melsele sinds de beslissing van brandweer zone Antwerpen om hun ziekenwagens af te stoten en uit te besteden aan een private dienstverlener. In 2022 werden er vanuit HVZ Waasland 452 ritten dringend ziekenvervoer uitgevoerd op grondgebied van Zwijndrecht, in 2023 zijn dit er voorlopig 511. Ook voor het dekkingsgebied van de PIT-werking werd reeds rekening gehouden met Zwijndrecht.

Op het vlak van de **noodplanning** zijn de diensten van de gouverneur vandaag verantwoordelijk voor 86 sevesobedrijven, waarvan 53 hoogdrempel en 33 laagdrempel binnen de provincie Oost-Vlaanderen, waaronder de bedrijven uit het Waasland en het Gentse havengebied.

Inhoudelijk is dus de nodige kennis en ervaring aanwezig om ook de Seveso bedrijven op grondgebied van Zwijndrecht op te nemen, maar moet in functie van het toegenomen volume de bezetting van de dienst versterkt worden.

Advies

We stellen vandaag op het terrein een doorgedreven samenwerking vast, waarbij de eenheid van commando op het vlak van gespecialiseerde politiezorg binnen het havengebied vandaag reeds een feit is. Op het vlak van politiezorg en hulpverlening sluit het beeld van Zwijndrecht veel nauwer aan bij Beveren en Kruibeke dan bij de stad Antwerpen.

We stellen evenzeer vast dat de gespecialiseerde criminaliteit niet stopt aan de grenzen van het havengebied. Er is een duidelijke verankering van de drugscriminaliteit vanuit de haven van Antwerpen binnen Oost-Vlaamse steden en gemeenten. Van de druggerelateerde arrestaties door de scheepvaartpolitie Antwerpen in 2023 werd bijna 60% door het parket van Dendermonde afgehandeld. Het is essentieel dat de doorgedreven samenwerkingen, maar ook de autonome werking van de geïntegreerde politie en parket binnen Oost-Vlaanderen, verdergezet kunnen worden.

Indien de toekomstige fusiegemeente toegevoegd wordt aan de provincie Antwerpen dreigt dit de slagkracht van de veiligheidsketen binnen Oost-Vlaanderen ernstig te verzwakken, zonder meerwaarde voor het havengebied zelf waar de integrale werking en eenheid van commando reeds gerealiseerd is voor wat de gespecialiseerde politiezorg betreft. De onderbezetting van de kaders bij de federale politie vormde de voorbije jaren het grootste veiligheidsrisico voor de haven.

Ook op het vlak van hulpverlening en noodplanning stellen we vast dat de toetreding van Zwijndrecht tot de provincie Oost-Vlaanderen uiteraard zal resulteren in een volumetoename, maar niet in bijzondere nieuwe materies.

Op het vlak van veiligheid kan ik aldus een positief advies geven voor de toetreding van Zwijndrecht tot de provincie Oost-Vlaanderen, maar ook een zeer duidelijk negatief advies voor de toetreding van de nieuwe fusiegemeente, met inbegrip van Beveren en Kruibeke, tot de provincie Antwerpen.

Carina Van Cauter

Gouverneur Oost-Vlaanderen

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,

namens de Provincieraad:

de Provinciegriffier,
Steven Ghysens

De voorzitter,
Phaedra Van Keymolen

Getekend door: Steven Ghysens (Signatur
Getekend op: 2023-12-14 12:03:50 +01:0
Reden: Ik keur dit document goed



Getekend door: Phaedra Van Keymolen (
Getekend op: 2023-12-14 12:37:07 +01:0
Reden: Ik keur dit document goed

Van Keymolen Phaedra



**Vlaamse
overheid**

BIJLAGE 2
bij de memorie van toelichting:
Besluit van de provincieraad van Antwerpen

**PROVINCIERAAD VAN ANTWERPEN**

Vergadering van 13 december 2023

Verslag van de deputatie

Bevoegd deputatielid: Luk Lemmens

Telefoon: 03 240 52 65

Agenda nr. 0/1

Antwoord op een adviesvraag over de fusie van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht en de impact op de indeling in provincies. Goedkeuring.

Besluit goedgekeurd in de raad van 13 december 2023**1. Bevoegdheid**

Art. 260 van het provinciedecreet bepaalt dat de provincieraad zijn advies geeft over de veranderingen die worden voorgesteld betreffende de grenzen van de provincie.

2. Juridische context

Vrijwillige gemeentelijke fusies worden geregeld door de artikelen 347 e.v. van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur. De gemeenteraden van de betrokken lokale besturen dienen een gezamenlijk voorstel tot samenvoeging in te dienen bij de Vlaamse Regering, dat o.a. de grenzen bepaalt van de nieuwe gemeente. De complexiteit van een provinciegrensoverschrijdende fusie ligt voornamelijk bij de gevolgen voor de gerechtelijke arrondissementen en de wijziging van de provinciale kiesdistricten.

De Vlaamse Regering kan dan het van de gemeenten ontvangen voorstel als ontwerp van samenvoegingsdecreet indienen bij het Vlaams Parlement, waarin ook de provincie wordt genoemd waartoe de nieuwe gemeente zal behoren indien de samen te voegen gemeenten niet tot dezelfde provincie behoren. Hier zal de Vlaamse Regering autonoom bepalen hoe de provinciegrenzen worden aangepast.

Artikel 260, eerste lid van het provinciedecreet bepaalt hierin wel een adviserende bevoegdheid voor de provincieraad. De raad dient advies te geven over de veranderingen die worden voorgesteld aan de grenzen van de provincie en daarbij ook de gevolgen voor de arrondissementen, de kiesdistricten en de kantons.

Het besluit van de gemeenteraad van Zwijndrecht werd opgevraagd in het kader van de openbaarheid van bestuur.

3. Feitelijke context en verantwoording

Op 3 november 2023 ontvangen wij een schrijven van Vlaams Minister van Binnenlands Bestuur, Bart Somers naar aanleiding van de wens van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht om te fuseren. Aangezien het hier over een fusie gaat over provinciegrenzen heen, zijn de betrokken provincieraden bevoegd om advies te verlenen aan de veranderingen die worden voorgesteld.

In de beslissing tot goedkeuring van deze fusie werd door de gemeenteraden van Zwijndrecht, Kruibeke en Beveren een voorkeur gegeven voor indeling van de nieuwe gemeente, met de voorlopige naam Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht, bij de provincie Oost-Vlaanderen.

De gevolgen van deze fusie en de mogelijke indeling van de provincie Oost-Vlaanderen werden vanuit verschillende invalshoeken bekeken. Onderstaande adviezen zijn hiervan het gevolg:

1. Advies vanuit het perspectief van de noodzakelijke geïntegreerde veiligheidsaanpak;
2. Omgevingsvergunningen;
3. Omgevingsberoepen;
4. Integraal waterbeleid;
5. Mobiliteit;
6. Ruimtelijke planning;
7. Plattelandsbeleid;
8. Provinciale verkiezingen 2024.

1. Advies vanuit het perspectief van de noodzakelijke geïntegreerde veiligheidsaanpak (gouverneur Cathy Berx)

Vanuit het perspectief van de integrale zowel politionele als civiele veiligheid zal de indeling van de nieuwe fusiegemeente en m.n. de 'overstap' van de gemeente Zwijndrecht naar Oost-Vlaanderen een disruptiever effect hebben dan naar de provincie Antwerpen.

Kijken vanuit het multidisciplinair veiligheidsperspectief betekent in de eerste plaats: rekening houden met het belang van een geïntegreerde veiligheidsaanpak van het havengebied. Idealiter beschouwen alle overheden de haven van Antwerpen als een uniek en ondeelbaar zorggebied. In binnen- noch buitenland is ons een andere grote haven bekend waarbij de overheid versplinterd is georganiseerd. Een dergelijke versplintering werkt enkel in het voordeel van criminele netwerken.

Zoals bekend spreken we over een van de grootste maritiem-industriële complexen, de 2de grootste haven van Europa en 2de grootste petrochemische clusters ter wereld.

Momenteel benaderen we dit complex -helaas- vanuit gespreide slagorde omwille van de bestuurlijke grenzen tussen verschillende gemeenten en provincies (De positieve operationele samenwerking op het terrein, doet geen afbreuk aan die vaststelling.) En dit zowel op vlak van politionele en justitiële veiligheid (politie en parket) als civiele veiligheid (brandweer, medische hulpverlening en noodplanning). Op al deze gebieden zou het een enorme verbetering met zich meebrengen, mocht de unieke kans worden gegrepen om de nieuwe fusiegemeente onder te brengen bij de provincie Antwerpen. Of omgekeerd: vanuit veiligheidsoogpunt zou het een gemiste kans met potentieel ernstige gevolgen zijn, als geopteerd wordt voor een verdere, nog meer doorgedreven versnipperde benadering.

Vanuit mijn ervaringen met de verschillende veiligheidsactoren, zie ik die integrale veiligheidsbenadering als hét aandachtspunt in alle disciplines.

Voor de brandweerinzet in de haven zou een logische aansluiting bij de hulpverleningszone Antwerpen een betere coördinatie en afstemming van de middelen voor industriële brandbestrijding mogelijk maken. De zone zou bovendien

over de schaal beschikken die het beter mogelijk maakt om een veel grootschaligere inzet op te zetten op eigen kracht.

Verschillende vrijwilligersposten (Borsbeek, Beveren, Kruibeke, Kieldrecht) zouden in combinatie met de beroepsposten (totaal ongeveer 850 beroepskrachten) en een sterke ondersteunende werking een grootschalige en professionele brandweezorg kunnen opzetten voor de urbane en industriële risicozones.

Ook zou een meer éénvormige aanpak van het veiligheidsbeleid en van calamiteitenaanpak van de tunnels onder de Schelde kunnen bereikt worden wanneer de nieuwe fusiegemeente zou vallen onder dezelfde provincie en hulpverleningszone.

De (tijdelijke of langdurige) uitval van één van de Scheldetunnels door een ongeval of brand zou een enorme stress geven op de mobiliteit en economie.

De volledige haven onder de bevoegdheid van één provincie brengen, zou een betere, want eenvoudiger coördinatie en afstemming en bijgevolg veel sterker crisisbeheer tot gevolg hebben. Dit geldt trouwens ook voor een gelijklopend beleid en eenvormigheid op het vlak van brandpreventie voor logistieke en industriële panden.

Deze redenering geldt ook op medisch vlak en de voorbereiding op specifieke risico's op een uniforme manier. Vandaag is die echter suboptimaal, waardoor men aan slagkracht verliest. Zonder een analyse gemaakt te hebben van de kosten, is een schaalvergroting die samenloopt met het provincieniveau te verkiezen boven versnippering en verdubbeling van de uitgaven.

Voor de ambulancediensten bestaat er vandaag een andere aanpak in Oost-Vlaanderen dan in Antwerpen en dat komt de burger niet altijd ten goede. Dat probleem doet zich voor op het vlak van Dringende Geneeskundige Hulp. De regio is bovendien en in grote mate gericht op Antwerpen als zorgregio. Patiëntentransport is een werkpunt. Zeker als daaraan wordt verholpen is aansluiting bij Antwerpen een meer logische keuze. Ook bij de activatie van het Medisch Interventieplan enkele jaren geleden in de Beverentunnel leverden vooral Antwerpse hulpverleners een inzet.

Op politoneel vlak is er vandaag een goede samenwerking op vlak van dispatching, wederzijdse bijstand, woordvoering, bijstand van gespecialiseerde eenheden enz. Allicht zullen de inwoners van de nieuwe fusiegemeente een nog betere dienstverlening krijgen. Als buitengewoon sterk uitgeruste Lokale Politiezone waarborgt politiezone Antwerpen (PZA) noodhulp, wijkagenten, een wijkteam en een wijkondersteuningsteam nog los van gespecialiseerde diensten die hen kunnen helpen bij grootschalige gebeurtenissen in de stad en haar districten. Voor Borsbeek zal de dienstverlening worden opgetrokken van 15 agenten nu naar een 40-tal na de fusie.

Zo zal politiezone Antwerpen politiezone Zwijndrecht binnenkort als volgt verder ondersteunen:

- Vanaf 1 jan 2024:
 - elke nacht 1 ploeg PZA in plaats van gemengde nachtploeg PZ Zwijndrecht-PZ Waasland-Noord (Wano), telkens 19-07u
 - Gemengde ploeg PZ Zwijndrecht-PZ Wano blijft bestaan tijdens de dag.
- In dec 2023: punctueel al 4 nachten die niet ingevuld geraakten: 1, 14, 15, 24 dec 2023: 22-07 (eerste drie), 19-07 (kerst)
- Enkel prio 0,1 en 2 worden overgenomen

- Dispatching blijft bij PZ ANT, ook verwittigingen
- OGP (officier gerechtelijke politie) en OBP (officier bestuurlijke politie): ook die van PZA.

Beveren/Kruibeke behoort tot een ander gerechtelijke arrondissement dan Zwijndrecht.

Voor zover we konden nagaan zijn er in principe geen onoverkomelijke problemen te verwachten vanuit het perspectief van Justitie. Of nog, voor de Justitiële aanpak van (bijv. druggerelateerde) criminaliteit in de nieuwe fusiegemeente zijn er in principe geen onoverkomelijke moeilijkheden te verwachten tot welke provincie de nieuwe fusiegemeente ook behoort.

Zo voorziet bijv. het Stroomplan 2.0 in werktafels waar het Parket van Antwerpen resp. Dendermonde zeer goed en constructief samenwerken en goede werkafspraken hebben gemaakt. Ook het niet eventueel niet (langer) samenvallen van de grenzen van de provincie en het gerechtelijk arrondissement staat een constructieve, pragmatische samenwerking volgens onze informatie niet in de weg. Ook nu reeds wordt zeer goed samengewerkt in het bijzonder ook voor (havengerelateerde) feiten die zich voordoen op en over de grens tussen de zones Zwijndrecht, Antwerpen en Wano. De wijziging van de provinciegrenzen doet daar op zich geen afbreuk aan. Dit doet geen afbreuk aan de vaststelling dat deze principiële beslissing tot fusie een unieke opportuniteit is om de haven van Antwerpen als een uniek zorggebied te beschouwen en de actuele versnippering ongedaan te maken.

Het criminaliteitsbeeld van rechteroever en linkeroever is identiek. De grootste uitdaging vormt de aanpak van de georganiseerde cocaïne-trafiek. Deze trafiek zijn sterk verbonden met de Antwerpse regio. Dit blijkt o.m. ook uit de geografische concentratie van veel geweldsfeiten die zich meer dan elders in en om de bredere regio rond de Antwerpen met voordoen.

Reeds in 2014 werd het Waaslandprotocol afgesloten tussen FGP (federale gerechtelijke politie) Oost-Vlaanderen en FGP Antwerpen. FGP Antwerpen is sindsdien 100% verantwoordelijk voor het uitbouwen van informatieposities in de haven, het in plaats stellen van een netwerk met de verschillende publieke en private partners, evenals voor het voeren van (inter)nationale onderzoeken (corruptie, follow the money, milieumisdrijven,...). De successen die sindsdien werden geboekt, bevestigen dat dit de juiste keuze was. Ook de scheepvaartpolitie en de douane behandelen de haven als één zorggebied: de initiatieven worden onderling gestroomlijnd. Die samenwerking kreeg vorm via verschillende teksten, die u vindt als bijlage:

- Waaslandprotocol FGP OVL – ANT dd. 05.12.2013
- Extractie uit het rapport tot optimalisatie van de Federale Politie dd. 18.01.2013
- Opdracht ter zake van de Commissaris-generaal dd. 28.06.2013

De federale gerechtelijke politie Antwerpen is via het Waaslandprotocol en het Stroomplan 2.0 gevat om aan de slag te gaan met de problematiek van de internationale drughandel en zijn uitwassen, waarbij de hoofdkrachtinspanning ligt op de haven van Antwerpen, inclusief de Waaslandhaven.

Het lijkt me dan ook zeer gewenst om de bestuurlijke (en gerechtelijke) overheden volgens een zelfde logica te organiseren. Ratio 'eenheid van terrein, eenheid van commando' door:

1. Stroomlijnen van de samenwerking met de lokale politiezones in bijzonder wat betreft informatiemanagement en onderzoeken

2. Een grotere kans op een beter afgestemde bestuurlijke aanpak (bestuurlijke handhaving, vergunningenbeleid...).

Kortom: Vandaag wordt zeer goed samengewerkt in het bijzonder ook voor (havengerelateerde) feiten die zich voordoen op en over de grens tussen de zones Zwijndrecht, Antwerpen en Wano. Zowel vanuit operationeel oogpunt van de diverse disciplines als vanuit het gerechtelijk standpunt zijn er evenwel belangrijke argumenten om de nieuwe fusiegemeente onder te brengen bij provincie Antwerpen, vanuit een gedeelde zorg voor en integrale veiligheidsaanpak van het havengebied. Tegelijk zijn er ook bestuurlijke argumenten (noodplanning,...), tal van overlegorganen (Provinciaal Veiligheidsoverleg, Zonale Veiligheidsraad, ARO,...), sterke opleidingsmogelijkheden (UA, Campus Vesta), ... die een efficiënte en effectieve veiligheidsaanpak vanuit 1 zorggebied kracht bijzetten.

2. Omgevingsvergunningen

Een deel van de 'haven van Antwerpen' is gelegen in de gemeente Zwijndrecht. Indien Zwijndrecht zou veranderen van provincie betekent dit een verdere versnippering van de vergunningverlening in de haven van Antwerpen. Er zijn zo'n 45 havenbedrijven gelegen in Zwijndrecht waarvoor de provincie de bevoegde overheid is. Veel van deze bedrijven hebben ook vestigingen op rechteroever. Milieucoördinatoren werken vaak voor de verschillende vestigingen van een bedrijf. Het verder opdelen van de haven wil ook zeggen dat deze milieudiensten bij twee verschillende provincies aanvragen moeten indienen.

De Vlaamse adviesinstanties zijn ingedeeld per provinciale dienst, dat wil zeggen dat de Vlaamse adviseurs voor de haven zouden verschillen voor twee delen van de haven. De twee oevers van de haven zouden zo door verschillende personen (zowel bevoegde overheid als adviesinstanties) behandeld worden. Dit komt de efficiëntie niet ten goede en leidt ook tot een minder uniforme aanpak voor de vergunningverlening in de haven. Het havenbedrijf zal hierdoor steeds voor de verschillende oevers bij verschillende instanties terecht komen.

Op vlak van vergunningverlening en de haven van Antwerpen is het met andere woorden beter dat dit globaal bij dezelfde provincie zit. Onze provincie kent de bedrijven, hun geschiedenis, hun werking. Deze affiniteit met de bedrijven in de haven en de opgebouwde kennis van deze bedrijven, is een grote meerwaarde in de behandeling van de vergunningsaanvragen. Wegens de specificiteit van de haven is een uniforme aanpak ook aangewezen.

Kortom: gezien een deel van de haven van Antwerpen gelegen is in de gemeente Zwijndrecht zou een indeling van de fusiegemeente bij de provincie Oost-Vlaanderen zorgen voor een verdere versnippering van de vergunningsverlening. Bedrijven die vestigingen hebben op beide oevers moeten bij 2 provincies hun aanvraag indienen. Dit komt de efficiëntie niet ten goed en leidt tot een minder uniforme aanpak voor de vergunningverlening in de haven.

3. Omgevingsberoepen

Er zijn projecten gelegen in de gemeente Zwijndrecht waarover de deputatie van de provincie Antwerpen een beslissing nam, die ondertussen werd aangevochten bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Daarnaast zijn er projecten gelegen in de gemeente Zwijndrecht waarvoor een beroep werd in gediend bij de deputatie van de provincie Antwerpen.

Het is onduidelijk wat de impact is van een eventuele overgang van de gemeente Zwijndrecht naar de provincie Oost-Vlaanderen op lopende procedures in het kader van omgevingsberoepen.

Het samenvoegingsdecreet zou minstens in overgangsbepalingen moeten voorzien voor lopende procedures bij de deputatie en de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

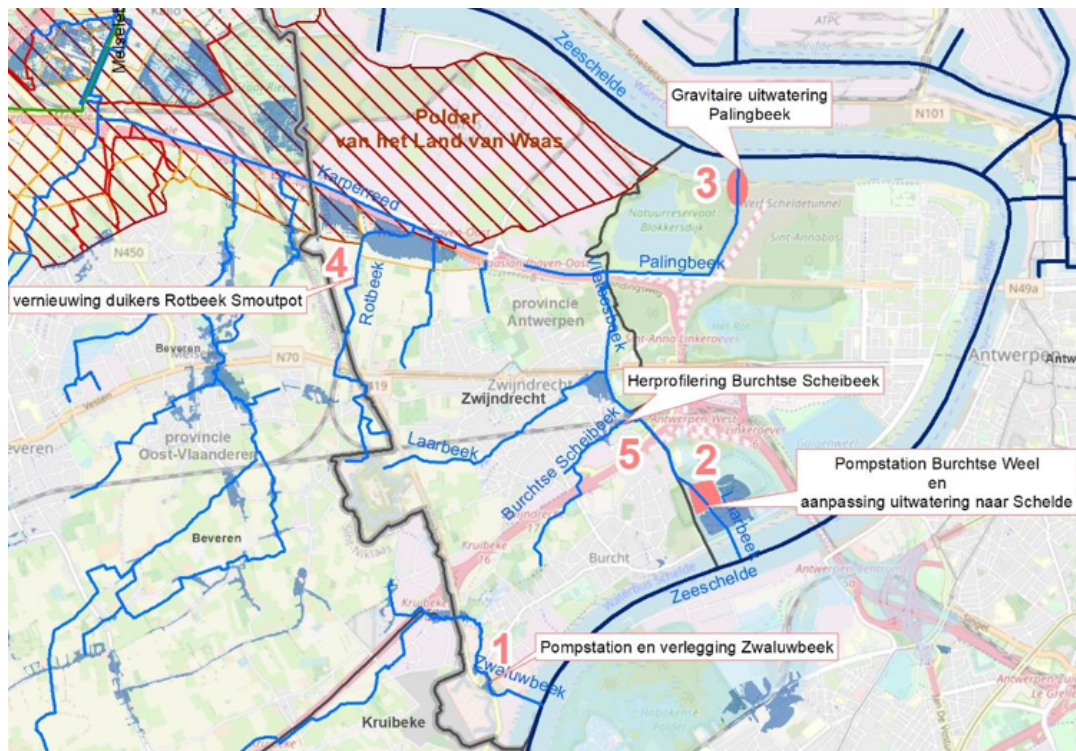
4. Integraal waterbeleid

Zwijndrecht heeft haar 3^e categorie waterlopen in 2014 aan de provincie overgedragen, waardoor quasi alle onbevaarbare waterlopen onder de verantwoordelijkheid van de provincie Antwerpen vallen. Het betreft een kleine 16 km. Alleen in het noorden van de gemeente is een andere waterloopbeheerder actief: De Polder van het Land Van Waas.

In het verleden is de gemeente regelmatig geconfronteerd met wateroverlast. Het betreft er een complexe problematiek, waarbij – meer nog dan in andere gemeenten – de toename aan verharde oppervlakten in combinatie met een gemengd rioleringsstelsel vaak de aanleiding is geweest van wateroverlast. Bovendien zijn een aantal oudere KMO- en industriegebieden niet voorzien van buffering. Op het grondgebied van Zwijndrecht is er dan ook veel te weinig ruimte voor water. De provincie Antwerpen heeft de voorbije jaren behoorlijk geïnvesteerd om diverse problemen op het grondgebied van Zwijndrecht op te lossen. Op het werkbezoek van de deputatie en de Gouverneur aan Zwijndrecht op 25 november 2022 is uitgebreid ingegaan op een aantal van die provinciale projecten.

Het waterlopenbeheer en de bijhorende adviesverlening in het kader van de watertoets zullen bij een inkanteling in de provincie Oost-Vlaanderen relatief eenvoudig kunnen overgenomen worden door de collega's van Oost-Vlaanderen. Er dienen wel afspraken gemaakt te worden over het beheer van een aantal grenswaterlopen en de overdracht van infrastructuur:

Het belangrijkste 'grensgeval' is de Laarbeek. Een traject van 800m ligt deels op de gemeentegrens tussen Zwijndrecht en Antwerpen en loopt deels parallel met de eventuele nieuwe provinciegrens. Inzake beheer dienen hier de nodige afspraken te worden gemaakt. Het water van de Laarbeek wordt, in geval van nood, overgepompt naar de Burchtse Weel, een in 2011 aangelegd slikken- en schorregebied als compensatie voor natuurschade als gevolg van de Oosterweelverbinding. Zowel het pompstation als de Burchtse Weel (nr. 2 op onderstaande figuur) bevinden zich op het grondgebied van de Stad Antwerpen. Het pompstation wordt beheerd door de provincie, de Burchtse Weel door ANB en DVW. Men kan zich dan ook de vraag stellen of dit pompstation in beheer moet blijven van de provincie Antwerpen. Het pompt water afkomstig van Oost-Vlaanderen in een gebied dat door Vlaamse instanties wordt beheerd.



Figuur 1: situering waterlopen, infrastructuur en projectgebieden

Het beheer van het pompstation van de Zwaluwebeek (nr. 1) zal door de provincie Oost-Vlaanderen overgenomen moeten worden.

Het project aan de Burchtse Scheibeek (nr. 5) heeft wat vertraging opgelopen o.a. door een PFAS-verontreiniging, maar zal in 2024 afgerond kunnen worden. De provincie Oost-Vlaanderen zou dus een opgewaardeerde Burchtse Scheibeek cadeau krijgen. Dit project wordt grotendeels met Vlaamse subsidies gerealiseerd.

Het project 'Vernieuwen duikers Rotbeek' (nr. 4) werd stopgezet om diverse redenen: de PFAS-problematiek, het kostenplaatje voor de verlegging van belangrijke nutsleidingen en, nog het belangrijkste, omdat de vernieuwde duiker van de Rotbeek onder de E34 een vlottere afvoer naar de Karperebeek garandeert.

In het kader van de uitbouw van ons peilmeetnet werden in Zwijndrecht twee meetposten geïnstalleerd, één op de Laarbeek en één op de Burchtse Scheibeek. Beide meetposten zullen overgedragen moeten worden.

Tot slot zullen er ook afspraken gemaakt moeten worden met betrekking tot het beheer van de Palingbeek. Deze loopt grotendeels op het grondgebied van de stad Antwerpen, maar het bovenstroomse traject ligt op het grondgebied van Zwijndrecht, langs de E34. Door een aanpassing van de provinciale grenzen zou de Palingloop nog de enige waterloop op linkeroever zijn die niet onder de verantwoordelijkheid van de provincie Oost-Vlaanderen zou komen. Dit is vooral om praktische redenen niet gewenst. Eigenlijk zouden alle waterlopen op linkeroever onder de verantwoordelijkheid van één waterloopbeheerder moeten vallen. Een scenario dat eventueel via de Waterschappen gerealiseerd zou kunnen worden.

Kortom: Bij een eventuele indeling van de nieuwe fusiegemeente bij de provincie Oost-Vlaanderen moeten er afspraken gemaakt worden over het beheer van een aantal grenswaterlopen en de overdracht van infrastructuur.

5. Mobiliteit

Investeringsprojecten:

- Aanleg F4 parallel aan de Burchtse Scheibeeke
 - De uitvoering is lopende. Het einde der werken is voorzien midden 2024;
 - Het aandeel van de provincie bedraagt nog 277.050,41 EUR incl. btw;
 - Daarnaast zijn er nog de te betalen studiekosten met een totaal van 45.353,85 EUR;
 - Er is ook een aandeel van DIW van 492.449,07 EUR incl. btw.

Subsidiedossiers

- F4 Heidestraat tot Burchtse Scheibeeke
 - DMOB coördineert het ontwerp en de werken en de gemeente handelt de financiële kant af;
 - De procedure zit in de beginfase: de omgevingsvergunningsaanvraag in opmaak. Subsidieaanvraag kan pas vanaf fase aanbesteding. De ambitie zou zijn dit eind 2024, begin 2025 te doen;
 - Inschatting van de subsidievraag op basis van het voorontwerp bedraagt 2.575.362,49 EUR incl. btw.
- Pastoor Coplaan
 - De procedure zit in de beginfase. De unieke verantwoordingsnota is onlangs goedgekeurd. Nu moet de gemeente een bestek opmaken en gunnen. De subsidieaanvraag kan dan pas vanaf de fase aanbesteding;
 - Inschatting van de subsidievraag op basis van het voorontwerp bedraagt: 627.436,43 EUR incl. btw.
- Vlietbospad
 - Stand van zaken: de unieke verantwoordingsnota is goedgekeurd in 2021. De gemeente moet een bestek opmaken en gunnen (stand van zaken onbekend). De subsidieaanvraag kan dan pas vanaf de fase aanbesteding;
 - Inschatting van de subsidievraag op basis van het voorontwerp bedraagt 126.500 EUR incl. btw.

Bij de subsidiedossiers is het uiteraard de vraag (1) of de verantwoordingsnota's gelden als toezegging van de subsidie die door een andere provincie moet gegeven worden en (2) of de resterende subsidies uitbetaald kunnen worden als een gemeente in een andere provincie komt te liggen.

Kortom: voor de investeringsprojecten en de subsidiedossiers in kader van de mobiliteit in de gemeente Zwijndrecht stellen zich enkele praktische bezorgdheden met betrekking tot de financiering van geplande projecten. Het is dan ook belangrijk om te voorzien in overgangsbepalingen voor een eventuele indeling in de provincie Oost-Vlaanderen.

6. Ruimtelijke Planning

Het project Fort Saint Marie

Het betreft een oud fort waarvoor Maatschappij Linkerscheldeover (MLSO) een masterplan voor de herontwikkeling opmaakte, waarin een toeristisch en economisch programma wordt vooropgesteld. Dit programma werd aan de site gekoppeld om de herontwikkeling betaalbaar te maken. Er is ook mogelijke bodemvervuiling waarvoor ook een oriënterend bodemonderzoek (OBO) opgestart zal worden.

Daarnaast is een bestemmingswijziging nodig om het project de gewenste juridische mogelijkheden te kunnen bieden. De provincie heeft aangegeven om MLSO en de gemeente te willen ondersteunen. Een eerste fase van het project zou een haalbaarheidsonderzoek inhouden, waarbij het masterplan zou worden afgetoetst aan de meest recente ruimtelijke regelgeving. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zou er bepaald worden of het voorliggende masterplan kan worden doorvertaald in een RUP of er bijsturingen nodig zijn.

Het project zou worden voorgesteld op het jaarprogramma ruimtelijke planning 2024, maar wordt voorlopig niet meegenomen.

Site Van Laere

Van Laere is een bouwbedrijf in een zone voor bedrijvigheid in Zwijndrecht. Het bedrijf wenst zijn activiteiten op deze site stop te zetten en de site te herontwikkelen. Volgens het PBRA dient de zone voor bedrijvigheid behouden te blijven. In een voortraject werd er daarom aangegeven dat een volledige residentiële herontwikkeling niet conform is. Op dit ogenblik is de eigenaar en overnemer een nieuw masterplan uit aan het werken inclusief economische ontwikkeling. Er werd afgesproken dat de provincie een ondersteunde rol opneemt van zodra er een ontwerpmasterplan voor handen is.

Kortom: de geplande ruimtelijke planningsprojecten worden voorlopig *on hold* gezet. Bij een definitieve indeling bij de provincie Oost-Vlaanderen is de provincie Antwerpen niet meer aan zet om projecten uit te voeren of om ondersteuning te bieden bij deze projecten.

7. Plattelandsbeleid: herbestemmingstraject kerk Burcht

Er loopt een herbestemmingstraject rond de Sint-Martinuskerk in Burcht. Hiervoor heeft de provincie Antwerpen een subsidie toegekend van 250.000 EUR. Het project loopt van 1 juni 2023 tot 1 juni 2027. Bij een definitieve indeling bij de provincie Oost-Vlaanderen moet besproken worden hoe dit verder moet vanaf 1 januari 2025. Mogelijk kan dit vanuit financieel oogpunt bekeken worden bij de vraag naar compensatie (zie 5. Financiële aspecten).

8. Provincieraadsverkiezingen 2024

Voor de gemeenteraad van de nieuwe (fuserende) gemeente is het duidelijk dat er gemeenschappelijke lijsten worden ingediend voor de verkiezingen voor de gemeenteraad van de nieuwe gemeente.

De impact op de verkiezingen voor de provincieraad op 13 oktober 2024 is niet geregeld in de wetgeving. Zo is het onduidelijk of kiezers, naar analogie met wat geldt voor de gemeenteraad, zullen stemmen op de lijsten van de provincie waartoe de nieuwe (fuserende) gemeente zal behoren.

Hetzelfde geldt voor de taken die de provincies behartigen in kader van de lokale verkiezingen.

Het is noodzakelijk dat een regeling omtrent de provincieraadsverkiezingen opgenomen wordt in de regelgeving.

Bijdrage aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)



SDG 16 Vrede, justitie en sterke publiek diensten

SDG-subdoelstelling 16.7 Ontvankelijke, inclusieve, participatieve en representatieve besluitvorming op alle niveaus garanderen

4. Procedurele vormvereisten

De deputatie keurde dit verslag goed in zitting van 7 december 2023.

5. Financiële aspecten

De financiële impact voor provincie Antwerpen zit vooral in de gevolgen voor de provinciebelasting bij een fusie van Zwijndrecht-Beveren-Kruibeke en een overheveling naar de provincie Oost-Vlaanderen:

- Opcentiemen onroerende voorheffing: ± 1,5 miljoen EUR (op basis van gegevens aangeleverd door VLABEL)
- Algemene provinciebelasting (gezinnen) 2023: ± 300.000 EUR
- Algemene provinciebelasting op bedrijfsvestigingen 2023: ± 800.000 EUR

Zo kom je samengeteld op een verlies van ca. 2,6 miljoen EUR per jaar aan ontvangsten als de gemeente Zwijndrecht niet meer tot de provincie Antwerpen zou behoren.

Bij het ramen hield de dienst Fiscaliteit rekening met de ingekohierde bedragen van 2023 en geschatte onwaardes. Het jaarlijks verlies zal de komende jaren uiteraard nog hoger uitvallen gelet op de indexering van de belastingen.

Kortom: een fusie van Zwijndrecht-Beveren-Kruibeke en een mogelijke overheveling naar de provincie Oost-Vlaanderen zou voor een stevig financieel verlies zorgen voor de provincie Antwerpen waar de provincie Antwerpen investeringen heeft gedaan in de gemeente Zwijndrecht die nog effect genereren de komende jaren. Er zou daarom bekeken moeten worden of de provincie Antwerpen gecompenseerd kan worden voor de verlies.

BESLUIT:

Artikel 1:

De provincieraad van Antwerpen adviseert om de gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht in de delen bij de provincie Antwerpen. Dit advies komt voornamelijk tot stand vanuit de zorg voor een efficiënte en effectieve veiligheidsaanpak vanuit één zorggebied en vanuit de bezorgdheid rond een verdere versnippering van de vergunningverlening in de specifieke context van de haven van Antwerpen.

Artikel 2:

De provincieraad van Antwerpen vraagt om in een financiële compensatie te voorzien voor het financiële verlies van 2,6 miljoen EUR indien de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht ingedeeld wordt bij de provincie Oost-Vlaanderen.

Artikel 3:

De provincieraad van Antwerpen vraagt om overgangsbepalingen te voorzien indien de gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht wordt ingedeeld bij de provincie Oost-Vlaanderen. Die overgangsbepalingen moeten minstens betrekking hebben op:

- lopende dossiers rond omgevingsvergunningen;
- het beheer van een aantal grenswaterlopen en de overdracht van infrastructuur inzake waterbeleid;
- de investeringsprojecten en de subsidiedossiers in kader van de mobiliteit in de gemeente Zwijndrecht;
- de provincieraadsverkiezingen van 13 oktober 2024.

Bijlagen:

1. Brief adviesvraag;
2. Waaslandprotocol FGP OVL – ANT dd. 05.12.2013;
3. Input werkbezoek CRM Geoloket Zwijndrecht;
4. Presentatie waterbeleid Zwijndrecht.
5. Brief herhaling adviesvraag

Digitaal ondertekend
door Maarten Puls
(Signature)
Datum: 15/12/2023
14:35:45

Digitaal ondertekend
door Kris Geysen
(Signature)
Datum: 14/12/2023
14:53:30

VOORONTWERP VAN DECREET



Voorontwerp van decreet over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, de wijziging van de grens tussen de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen en tot wijziging van de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, wat betreft de opheffing van de samen te voegen gemeenten en het invoegen van de nieuwe gemeente

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Samenvoegingsbepalingen

Art. 2. De gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht worden op 1 januari 2025 samengevoegd tot een nieuwe gemeente, met de naam Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht.

Art. 3. De grens van de gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht wordt gevormd door de buitengrenzen van de samengevoegde gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, zoals bijgehouden door de Administratie Opmetingen & Waarderingen binnen de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de Federale Overheidsdienst Financiën. De binnengrens tussen de samengevoegde gemeenten vervalst.

Art. 4. De nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht behoort tot de provincie Oost-Vlaanderen.

Art. 5. Met toepassing van artikel 350, eerste lid, 5°, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, is voor de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht het aandeel en het overeenkomstige percentage in de aanvullende dotatie, vermeld in artikel 19decies van het Gemeentefondsdecreet van 5 juli 2002, gelijk aan de som van de aandelen en de overeenkomstige percentages in de aanvullende dotatie van de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, vermeld in de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002.

Art. 6. Met toepassing van artikel 350, eerste lid, 5°, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, is voor de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht voor de jaren 2025 en 2026 het aandeel van de subsidie, vermeld in artikel 10 van het Programmadecreet van 23 december 2021 bij de begroting 2022, gelijk aan de som van de aandelen van de subsidie voor de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, vermeld in de bijlage bij het voormelde decreet.

Art. 7. Met toepassing van artikel 350, eerste lid, 5°, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, is voor de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht voor het jaar 2025 het aandeel van de subsidie, vermeld in artikel 27 van het Programmadecreet van 16 december 2022 bij de begroting 2023, gelijk aan de som van de aandelen van de subsidie voor de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, vermeld in bijlage 2 bij het voormelde decreet.

Hoofdstuk 3. Verkiezingen

Art. 8. In afwijking van artikel 218, §3, eerste lid, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 worden de kiezers uit de samengevoegde gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht bijeengeroepen op 13 oktober 2024.

Hoofdstuk 4. Wijzigingsbepalingen

Art. 9. In de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, vervangen bij het decreet van 30 juni 2017 en gewijzigd bij de decreten van 4 mei 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in de tabel Provincie ANTWERPEN, Provinciaal kiesarrondissement Antwerpen, wordt de volgende rij opgeheven:

„

	Zwijndrecht
--	-------------

”;

2° in de tabel Provincie OOST-VLAANDEREN, Provinciaal kiesarrondissement Dendermonde-Sint-Niklaas, wordt na de volgende rij

„

	Zelee
--	-------

”;

de volgende rij toegevoegd:

„

	Zwijndrecht
--	-------------

”.

Art. 10. In dezelfde bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, vervangen bij het decreet van 30 juni 2017 en gewijzigd bij de decreten van 4 mei 2018 en dit decreet, worden in de tabel Provincie Oost-Vlaanderen, Provinciaal kiesarrondissement Dendermonde-Sint-Niklaas de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de volgende rij wordt opgeheven:

„

	Beveren
--	---------

”;

2° de volgende rij wordt opgeheven:

„

	Kruikeke
--	----------

”;

3° de volgende rij wordt opgeheven:

„

	Zwijndrecht
--	-------------

”;

4° wordt tussen de rij

„

	Berlare
--	---------

”

en de rij

„

	Buggenhout
--	------------

”

de volgende rij ingevoegd:

„

	Beveren-Kruikeke-Zwijndrecht
--	------------------------------

”.

Hoofdstuk 5. Inwerkingtreding

Art. 11. Artikel 2 tot en met 7 en artikel 10 treden in werking op 1 januari 2025.

Artikel 9 treedt in werking op 1 juli 2024.

Brussel, (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en
Gelijke Kansen,

Gwendolyn RUTTEN

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE



RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 75.279/3
van 16 februari 2024

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ‘over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, de wijziging van de grens tussen de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen en tot wijziging van de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, wat betreft de opheffing van de samen te voegen gemeenten en het invoegen van de nieuwe gemeente’

Op 4 januari 2024 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ‘over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, de wijziging van de grens tussen de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen en tot wijziging van de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, wat betreft de opheffing van de samen te voegen gemeenten en het invoegen van de nieuwe gemeente’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 6 februari 2024. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Elly VAN DE VELDE, staatsraden, Bruno PEETERS, assessor, en Yves DEPOORTER, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Lise VANDENHENDE, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 16 februari 2024.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest strekt ertoe de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht op 1 januari 2025 samen te voegen tot de gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht (artikel 2 van het voorontwerp). De grens van die nieuwe gemeente, die tot de provincie Oost-Vlaanderen behoort (artikel 4), wordt bepaald (artikel 3), evenals de datum waarop de kiezers uit de samen te voegen gemeenten worden bijeengeroepen (artikel 8). Voorts wordt voor de nieuwe gemeente het aandeel en het overeenkomstige percentage bepaald in de aanvullende dotatie vermeld in artikel 19*decies* van het decreet van 5 juli 2002 ‘tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds’ (artikel 5), evenals het aandeel van de subsidie vermeld in artikel 10 van het Programmadecreet van 23 december 2021 ‘bij de begroting 2022’ (artikel 6) en het aandeel van de subsidie vermeld in artikel 27 van het Programmadecreet van 16 december 2022 ‘bij de begroting 2023’ (artikel 7).

De bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 wordt aangepast aan de ontworpen regeling (artikelen 9 en 10).

Ten slotte wordt de inwerkingtreding geregeld van de artikelen van het aan te nemen decreet, met uitzondering van de artikelen 1 en 8 (artikel 11).

ALGEMENE OPMERKINGEN

3.1. Luidens artikel 5 van het voorontwerp is voor de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht het aandeel en het overeenkomstige percentage in de aanvullende dotatie vermeld in artikel 19*decies* van het decreet van 5 juli 2002, gelijk aan de som van de aandelen en de overeenkomstige percentages in de aanvullende dotatie van de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht vermeld in de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002.

3.2. In advies 57.317/3 van 27 april 2015 heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, evenwel het volgende opgemerkt over de verdeling van de gemeentelijke aandelen in de aanvullende dotatie aan het Vlaams Gemeentefonds:

“7.5. (...)

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

Het feit dat de sectorale subsidies in het verleden objectief werden verdeeld ter financiering van de door de gemeenten uit te voeren opdrachten in een tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest behorende specifieke aangelegenheid, houdt niet in dat die verdelingswijze geacht kan worden objectief te zijn in het kader van de algemene financiering van de gemeenten. Ten aanzien van de verplichting om het gemeentelijk belang te behartigen, staan de gemeenten in beginsel in dezelfde positie. In het ontwerp is de verdeling van de aanvullende dotatie, die bestemd is voor het voeren van een beleid in aangelegenheden van gemeentelijk belang, daarentegen gestoeld op verdelingscriteria die golden voor het voeren van een specifiek beleid in de voormelde sectoren, waarbij in sommige gevallen rekening werd gehouden met specifieke lokale omstandigheden. Zo moet, bijvoorbeeld, opdat een gemeente in aanmerking kan komen voor een integratiesubsidie, ten minste 10 percent van de personen die in de gemeente wonen, personen van vreemde herkomst zijn of ten minste 1000 personen die in de gemeente wonen, personen van vreemde herkomst zijn.² Ook hadden, bij de verdeling van de subsidies ter stimulering van het flankerend onderwijsbeleid, de zogenaamde centrumsteden voorrang op de andere gemeenten en wordt rekening gehouden met het aantal GOK-leerlingen die school lopen op het grondgebied van de gemeente.³

7.6. Bovendien gelden de ontworpen verdelingscriteria zonder enige beperking in de tijd en zonder dat in enige evaluatie- of aanpassingsmechanismen wordt voorzien. Zodoende zal bij de verdeling van de aanvullende dotatie geen rekening worden gehouden met evoluties in de toekomst, zoals bijvoorbeeld een aanzienlijke bevolkingstoename of -afname of een stijging of daling van het gemiddelde belastbaar inkomen van de bevolking van de betrokken gemeenten. Dit is niet bestaansbaar met artikel 9, lid 4, van het Europees Handvest ‘inzake lokale autonomie’, dat bepaalt dat de financiering van de lokale autoriteiten hen in staat moet stellen gelijke tred te houden, zoveel als in de praktijk mogelijk is, met de werkelijke groei van de kosten van het uitvoeren van hun taken.

7.7. Het verdelingscriterium om de gemeentelijke aandelen in de aanvullende dotatie aan het Vlaams Gemeentefonds te bepalen, moet derhalve worden herzien.”⁴

3.3. Vermits in artikel 5 van het voorontwerp het aandeel van de nieuwe gemeente in de aanvullende dotatie overeenstemt met de som van de aandelen van de samen te voegen gemeenten in de aanvullende dotatie in het Vlaams Gemeentefonds, gelden die opmerkingen evenzeer voor het thans voorliggende voorontwerp. Dat is des te meer het geval nu het aandeel van de nieuwe gemeente in de aanvullende dotatie in het Vlaams Gemeentefonds wordt bepaald aan de hand van de verdeling van de sectorale subsidies die de samen te voegen gemeenten voorheen ontvingen. De

² Voetnoot 19 van het aangehaalde advies: Artikel 2, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 oktober 2012 ‘tot uitvoering van diverse bepalingen van het decreet van 28 april 1998 betreffende het Vlaamse integratiebeleid’, genomen ter uitvoering van artikel 30, § 2, van het decreet van 28 april 1998.

³ Voetnoot 20 van het aangehaalde advies: Artikelen 6 en 6/1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 oktober 2012 ‘betreffende de bepaling van de beleidsprioriteiten en de regeling van de procedure voor de toekenning van subsidies in het kader van het decreet van 30 november 2007 betreffende het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau’.

⁴ Adv.RvS 57.317/3 van 27 april 2015 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest van 3 juli 2015 ‘tot wijziging van diverse decreten houdende de subsidiëring aan de lokale besturen en tot wijziging van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds’, *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 357/1, 103-106. Zie ook adv.RvS 62.260/1/3 van 16 oktober 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap van 22 december 2017 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2018’, *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1313/1, 102-103.

nieuwe gemeente wordt derhalve niet afgerekend op het eigen gevoerde beleid, maar op dat van de samen te voegen gemeenten.

4. Gevraagd naar de fiscale gevolgen van de ontworpen regeling, onder meer wat betreft de belasting op inverkeerstelling en de onroerende voorheffing, antwoordde de gemachtigde:

“Het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur (DLB) bevat voor een aantal aspecten een specifieke regeling voor vrijwillige samenvoegingen van gemeenten.

- **Artikel 351 DLB** stelt als algemene regel dat in de samengevoegde gemeenten de besluiten, reglementen en verordeningen van toepassing blijven op het grondgebied waarvoor ze zijn uitgevaardigd, tot op de dag dat ze door de bevoegde overheid worden opgeheven.
- Specifiek voor gemeentelijke belastingen en retributies stelt **artikel 369, §1, DLB** dat de reglementen hun rechtskracht behouden voor het grondgebied van de samengevoegde gemeenten waarvoor de respectieve reglementen zijn goedgekeurd, tot op de dag dat ze door de gemeenteraad van de nieuwe gemeente worden opgeheven. In elk geval worden die reglementen van rechtswege opgeheven een jaar na de samenvoegingsdatum.
- Voor bepaalde aanvullende belastingen geldt een specifieke regeling in de daartoe voorziene Vlaamse of federale regelgeving (**artikel 369, §2, DLB**). Zo bijvoorbeeld moet voor de opcentiemen op de onroerende voorheffing de nieuwe gemeente uiterlijk op 31/12/2025 een reglement aannemen.
- Voor de belasting op inverkeersstelling is geen aanpassing van de regelgeving nodig. Het [draaiboek vrijwillige fusies](#) van het Agentschap Binnenlands Bestuur bevat volgende richtlijn voor de lokale besturen in fusietrajecten:

‘Op basis van de inschrijving zal de nieuwe gemeente een aanslagbiljet van de Vlaamse Belastingdienst voor de BIV krijgen. Het betreft evenwel een herinschrijving waarvoor geen belasting op de inverkeerstelling verschuldigd is en ook de oude tarieven voor de verkeersbelasting, die voorheen van toepassing waren, van toepassing kunnen blijven.

Deze voordelen kunnen evenwel niet automatisch toegekend worden. Daarom is het wel noodzakelijk dat de nieuwe gemeente via bezwaar aangeeft aanspraak te maken op deze gunstmaatregelen. Hiertoe dient men een gemotiveerd bezwaarschrift, met de lijst met nieuwe nummerplaten, in te dienen.’

- Ook voor de onroerende voorheffing dient geen regelgeving aangepast te worden. De berekening gebeurt conform de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013. Kadastrale perceelnummers wijzigen niet naar aanleiding van de fusie.”

ONDERZOEK VAN DE TEKSTArtikel 5

5. Onverminderd de opmerkingen 3.1 tot 3.3 moet in artikel 5 van het voorontwerp worden verwezen naar het decreet van 5 juli 2002 ‘tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds’ (en niet naar “het Gemeentefondsdecreet van 5 juli 2002”).

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Yves DEPOORTER

Jeroen VAN NIEUWENHOVE

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Samenvoegingsbepalingen

Art. 2. De gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht worden op 1 januari 2025 samengevoegd tot een nieuwe gemeente, met de naam Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht.

Art. 3. De grens van de gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht wordt gevormd door de buitengrenzen van de samengevoegde gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, zoals bijgehouden door de Administratie Opmetingen en Waarderings binnen de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de Federale Overheidsdienst Financiën. De binnengrens tussen de samengevoegde gemeenten vervalt.

Art. 4. De nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht behoort tot de provincie Oost-Vlaanderen.

Art. 5. Met toepassing van artikel 350, eerste lid, 5°, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, is voor de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht het aandeel en het overeenkomstige percentage in de aanvullende dotatie, vermeld in artikel 19decies van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds, gelijk aan de som van de aandelen en de overeenkomstige percentages in de aanvullende dotatie van de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, vermeld in de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002.

Art. 6. Met toepassing van artikel 350, eerste lid, 5°, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, is voor de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht voor de jaren 2025 en 2026 het aandeel van de subsidie, vermeld in artikel 10 van het programmadecreet van 23 december 2021 bij de begroting 2022, gelijk aan de som van de aandelen van de subsidie voor de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, vermeld in de bijlage bij het voormelde decreet.

Art. 7. Met toepassing van artikel 350, eerste lid, 5°, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, is voor de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht voor het jaar 2025 het aandeel van de subsidie, vermeld in artikel 27 van het programmadecreet van 16 december 2022 bij de begroting 2023, gelijk aan de som van de aandelen van de subsidie voor de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, vermeld in bijlage 2 bij het voormelde decreet.

Hoofdstuk 3. Verkiezingen

Art. 8. In afwijking van artikel 218, §3, eerste lid, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 worden de kiezers uit de samengevoegde gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht bijeengeroepen op 13 oktober 2024.

Hoofdstuk 4. Wijzigingsbepalingen

Art. 9. In de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, vervangen bij het decreet van 30 juni 2017 en gewijzigd bij de decreten van 4 mei 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in de tabel Provincie Antwerpen, Provinciaal kiesarrondissement Antwerpen, wordt de volgende rij opgeheven:

“

	Zwijndrecht
--	-------------

”;

- 2° in de tabel Provincie Oost-Vlaanderen, Provinciaal kiesarrondissement Dendermonde-Sint-Niklaas, wordt na de rij

“

	Zeke
--	------

”;

de volgende rij toegevoegd:

“

	Zwijndrecht
--	-------------

”.

Art. 10. In dezelfde bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, vervangen bij het decreet van 30 juni 2017 en gewijzigd bij de decreten van 4 mei 2018 en dit decreet, worden in de tabel Provincie Oost-Vlaanderen, Provinciaal kiesarrondissement Dendermonde-Sint-Niklaas de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° de volgende rij wordt opgeheven:

“

	Beveren
--	---------

”;

- 2° de volgende rij wordt opgeheven:

“

	Kruibeke
--	----------

”;

- 3° de volgende rij wordt opgeheven:

“

	Zwijndrecht
--	-------------

”;

4° wordt tussen de rij

“

	Berlare
--	---------

”

en de rij

“

	Buggenhout
--	------------

”

de volgende rij ingevoegd:

“

	Beveren-Kruikeke- Zwijndrecht
--	----------------------------------

”.

Hoofdstuk 5. Inwerkingtreding

Art. 11. Artikel 2 tot en met 7 en artikel 10 treden in werking op 1 januari 2025.

Artikel 9 treedt in werking op 1 juli 2024.

Brussel, 23 februari 2024.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken,
Inburgering en Gelijke Kansen,

Gwendolyn RUTTEN